

POROČILO
o realizaciji Akcijskega načrta za
izboljšanje položaja starejših v
Mestni občini Maribor 2025

Vsebina

SPREMNA BESEDA ŽUPANA	3
1. UVOD	4
2. IZVEDENE AKTIVNOSTI	5
2.1 ZUNANJE POVRŠINE IN OBJEKTI	5
2.2 PREVOZ	9
2.3 BIVANJE	15
2.4 DRUŽABNO ŽIVLJENJE	17
2.5 SPOŠTOVANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO TER POLITIČNO IN CIVILNO UDEJSTVOVANJE	26
2.6 DRUŽBENO ANGAŽIRANJE IN ZAPOSILITEV	28
2.7 KOMUNIKACIJA IN OBVEŠČANJE	29
2.8 STORITVE SKUPNOSTI IN ZDRAVSTVENIH SLUŽB	32
3. ZAKLJUČEK.....	39
PRILOGE.....	40

KRATICE

CSD – Center za socialno delo

DCA – Dnevni center aktivnosti

DU - Društvo upokojencev

JMSS – Javni medobčinski stanovanjski sklad

KD – Kulturno društvo

KS - Krajevna skupnost

KUD – Kulturno umetniško društvo

LPIO – Letni program izobraževanja odraslih

MČ - Mestna četrt

MOM - Mestna občina Maribor

MS MOM – Mestni svet Mestne občine Maribor

MVI – Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

NS PIZ - Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja

NVO – Nevladna organizacija

OŠ – Osnovna šola

RS – Republika Slovenija

SSRS – Stanovanjski sklad Republike Slovenije

U3žo - Univerza za tretje življenjsko obdobje

VGC – Večgeneracijski center

UKC – Univerzitetni klinični center

SPREMNA BESEDA ŽUPANA

Spoštovani.

Zavedamo se, kako pomembno je, da starejšim omogočimo kakovostno, varno in dostojanstveno življenje, zato si prizadevamo, da je Maribor mesto, prijazno starejšim – mesto, kjer so izkušnje, modrost in življenjske zgodbe cenjene in spoštovane.

V zadnjih letih smo naredili več pomembnih korakov, za katere verjamem, da bodo pripomogli h kakovostnemu bivanju starejših v našem mestu. Priključili smo se programu Prostofer, kjer prostovoljni šoferji pomagajo starejšim pri prevozi. Ponosni smo na mestno vozilo Maister, ki omogoča brezplačne vožnje po mestnem središču, ter na doktorja Maistra, ki lajša poti znotraj UKC Maribor. Urejamo varne pešpote, izboljšujemo javni prevoz, postavili smo avtobusno postajo pred Domom pod Gorco ter poskrbeli za bolj razumljive informacije na postajališčih. Ker si želimo, da bi starejši in gibalno ovirani ostali aktivni in povezani, smo v mestnem prostoru uredili tudi vadbene naprave, ki so jim prilagojene, za boljšo dostopnost zdravstvene oskrbe pa nastaja nova Zdravstvena postaja Tezno, ki bo še večja od nove Zdravstvene postaje Magdalena.

Akcijski načrt Starosti prijazen Maribor 2025 ni le dokument – je naša zaveza. Zaveza, da bomo tudi v prihodnje poslušali, sodelovali in ustvarjali mesto, kjer je lepo živeti v vseh življenjskih obdobjih.

Aleksander Saša Arsenovič
župan MO Maribor

1. UVOD

Staranje prebivalstva predstavlja enega ključnih demografskih izzivov sodobne družbe, ki pomembno vpliva na načrtovanje lokalnih politik, razvoj storitev in oblikovanje podpornega okolja za starejše. Zaradi podaljševanja življenjske dobe in povečevanja deleža starejšega prebivalstva postaja zagotavljanje kakovostnega, varnega in vključujočega okolja vse pomembnejša naloga lokalnih skupnosti. Pri tem imajo občine pomembno vlogo pri ustvarjanju pogojev za aktivno, zdravo in dostojanstveno staranje ter pri zagotavljanju dostopnih storitev in programov, prilagojenih potrebam starejših občanov.

Mestna občina Maribor si prizadeva za sistematično izboljševanje kakovosti življenja starejših ter za krepitev njihove socialne vključenosti, samostojnosti in varnosti. Akcijski načrt »Starosti prijazen Maribor« predstavlja pomemben strateški dokument, ki povezuje različne deležnike na področju skrbi za starejše ter usmerja aktivnosti na področjih dostopnosti, mobilnosti, bivanja, družbenega vključevanja, izobraževanja, zdravja in medgeneracijskega sodelovanja.

Po podatkih Statističnega urada RS je v Mestni občini Maribor na dan 01. 01. 2025 živelo 27.336 občanov oz. občanov, starejših od 65 let, kar predstavlja 23,92% vseh občanov oz. občanov v mestu. MOM je z zavedanjem, da je potrebno posvetiti posebno skrb in pozornost starejšim, pristopila k celoviti obravnavi in konkretnim ukrepom za izboljšanje življenja starejših v mestu. Z ustanovitvijo Sveta za starejše v letu 2020 ter s sprejetjem Akcijskega načrta za izboljšanje položaja starejših v Mestni občini Maribor 2022-2027 – »Starosti prijazen Maribor«, je naredila korak bliže k izboljšanju položaja starejših v mestu.

Poročilo za leto 2025 je pripravljeno po osmih ključnih načrtovanih področjih, ki jih določa Svetovna zdravstvena organizacija, in sicer:

1. Zunanje površine in objekti
2. Prevoz
3. Bivanje
4. Družabno življenje
5. Spoštovanje in vključevanje v družbo ter politično in civilno udejstvovanje
6. Družbeno angažiranje in zaposlitev
7. Komunikacija in obveščanje
8. Storitve skupnosti in zdravstvenih služb

Poročilo o realizaciji Akcijskega načrta za leto 2025 predstavlja pregled izvedenih aktivnosti, programov in projektov. Namen poročila je prikazati dosežene rezultate, primere dobrih praks ter izzive, ki predstavljajo podlago za nadaljnji razvoj starosti prijaznega okolja v Mestni občini Maribor. Pri pripravi poročila so sodelovali Svet za starejše, občinske službe in nekateri zunanji izvajalci aktivnosti za starejše.

2. IZVEDENE AKTIVNOSTI

2.1 ZUNANJE POVRŠINE IN OBJEKTI

Dostopnost javnih površin je pomemben element vključujočega in trajnostnega urbanega razvoja, saj zagotavlja enake možnosti za vse prebivalce, še posebej za starejše osebe. Pri načrtovanju in prenovi javnih prostorov je treba upoštevati načela univerzalnega oblikovanja, ki omogočajo varno, funkcionalno in nemoteno uporabo prostora ne glede na starost ali gibalne sposobnosti posameznika. Mestna občina Maribor si prizadeva za urejanje dostopnega javnega prostora, ki spodbuja samostojnost, socialno vključenost in kakovost življenja prebivalcev. Z odpravljanjem arhitekturnih ovir ter izboljševanjem urbane infrastrukture občina krepi razvoj vključujoče, varne in trajnostno naravnane skupnosti.

Javne površine

V letu 2025 je MOM uredila naslednje javne površine:

- križišče Razlagove ulice in Cankarjeve ulice;
- delno križišče Razlagove ulice in Prešernove ulice (dodatno sanacija pločnika);
- ulico Borcev za severno mejo;
- Karantansko ulico (zraven še taktilne oznake);
- Zvezno ulico;
- Kosarjevo ulico;
- Razvanjsko cesto;
- Šolsko ulico (taktilne oznake in ostala ureditev);
- Antoličičevo ulico – pločnik z zasaditvijo;
- prehod za pešce Titova cesta + dvignjeni prehodi na uvoznih rampah;
- sanirala poti na vzhodnem delu Mestnega parka;
- sanirala pločnika v Orožnovi ulici;
- sanirala stopnice na Prešernovi ulici (kino Union);
- sanirala stopnice na Pobreški ulici (pod bolnišnico);
- Prisojno ulico – ureditev novega dela pločnika.

Vgradnja dvigala v večstanovanjski stavbi na Makedonski ulici 31

Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor (JMSS Maribor) je 1. avgusta 2025 izvedel slovesno otvoritev novega osebne dvigala v večstanovanjski stavbi na Makedonski ulici 31 v Mariboru, pri čemer je slavnostni prerez traku opravil predsednik Sveta za starejše dr. Zmago Turk. Namestitev dvigala predstavlja pomembno nadgradnjo bivalne infrastrukture, saj bistveno izboljšuje dostopnost in varnost za vse stanovalce, zlasti za starejše osebe, gibalno ovirane, invalide ter družine z majhnimi otroki. Večstanovanjski objekt, zgrajen leta 1997, je v

celoti v lasti JMSS Maribor. V stavbi je skupno 40 neprofitnih stanovanj, pretežno dvosobnih z dodatnim kabinetom, s povprečno uporabno površino okoli 60 m².

Z izvedbo tega projekta JMSS Maribor nadaljuje z uresničevanjem poslanstva zagotavljanja kakovostnega in dostopnega bivanja vsem uporabnikom javnih najemnih stanovanj, še posebej ranljivejšim skupinam prebivalstva.

Sliki 1 in 2: Dvigalo v večstanovanjski zgradbi na Makedonski ulici 31 (foto: Tomaž Kšela)

Večnamensko zunanje športno igrišče ob OŠ Leona Štuklja

V letu 2025 je MOM ob Osnovni šoli Leona Štuklja vzpostavila in predala v uporabo večnamensko zunanje športno igrišče. Igrišče omogoča izvajanje različnih športnih in rekreativnih dejavnosti, med drugim rokomet, malega nogometa, košarke, odbojke, badmintona ter rekreacije za starejše. V dopoldanskem času je igrišče primarno namenjeno izvajanju športnih dejavnosti za potrebe Osnovne šole Leona Štuklja. V popoldanskem in večernem času pa je dostopno širši javnosti vseh starostnih skupin znotraj četrtne skupnosti. Uporabo v večernih in nočnih urah omogoča ustrezna razsvetljava z vgrajenimi reflektorji. Dostop do igrišča je urejen skladno z načeli univerzalne dostopnosti, kar zagotavlja nemoteno uporabo tudi osebam z invalidnostjo.

Montaža spuščenega stropa, zamenjava luči in zamenjava stenskih oblog v dvorani za namizni tenis ter obnova sanitarij, tušev in garderob ob dvorani za namizni tenis v 2. nadstropju dvorane Tabor

V letu 2025 je MOM izvedla celovito prenovu dvorane za namizni tenis v 2. nadstropju športne dvorane Tabor. V okviru investicije je bil vgrajen spuščeni strop, izvedena je bila zamenjava stenskih oblog ter nadomeščena zastarela, energetske neučinkovita razsvetljava z novo, energetske varčno osvetlitvijo. Poleg tega so bile obnovljene tudi pripadajoče sanitarije, tuši

in garderobni prostori. Z izvedenimi ukrepi so bili bistveno izboljšani prostorski in tehnični pogoji za izvajanje dejavnosti namiznega tenisa. Dvorana se za rekreativne aktivnosti uporablja šest dni v tednu, in sicer v dopoldanskem času med 10. in 12. uro. V dopoldanskih terminih prostore uporabljajo predvsem starejši člani različnih invalidskih društev ter člani društev upokojencev. V popoldanskem času je dvorana namenjena članom namiznoteniškega kluba, ki jo uporabljajo za izvajanje treningov in tekmovanj.

Prenova odrske in scenske opreme ter dostopnosti v Narodnem domu

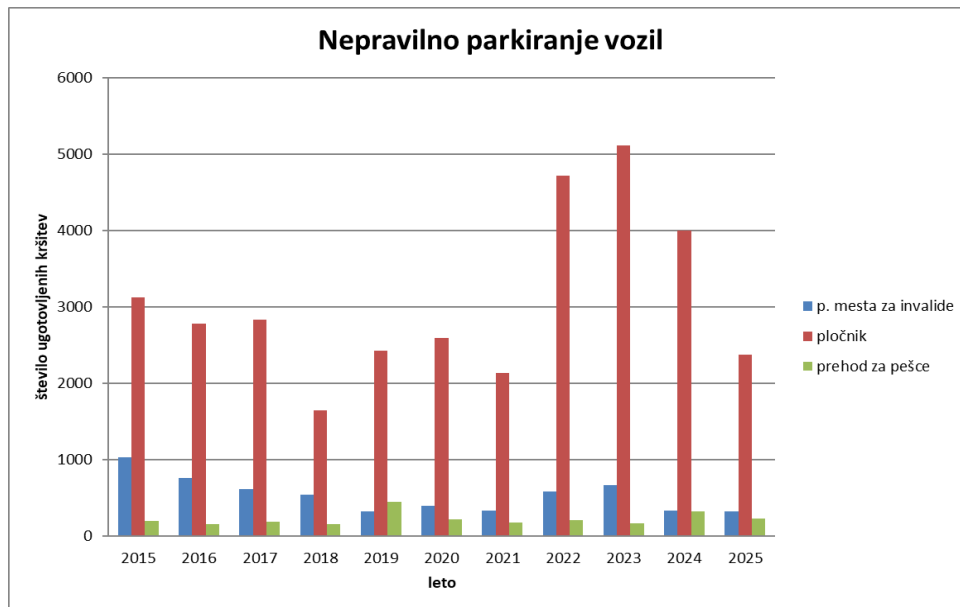
MOM je v mesecu novembru 2025 uspešno zaključila projekt celovite posodobitve odrske in scenske opreme ter izboljšanja dostopnosti za starejše in gibalno ovirane osebe v Narodnem domu Maribor. V okviru investicije je bilo vzpostavljeno novo centralno ozvočenje dvorane, delno prenovljena odrska razsvetljava ter posodobljen sistem vrvišča. Prav tako je bila za potrebe Unionske dvorane zagotovljena premična dvižna ploščad, ki omogoča dostop na oder tudi starejšim in gibalno oviranim osebam. Izvedeni ukrepi predstavljajo pomembno nadgradnjo tehnične infrastrukture Narodnega doma Maribor, ki po obsegu dejavnosti in pomenu sodi med osrednje kulturno-prireditvene ustanove v Sloveniji. Posodobljeni sistemi ozvočenja in razsvetljave omogočajo višjo raven tehnične podpore ter kakovostnejšo izvedbo koncertnih, gledaliških, plesnih in drugih kulturnih dogodkov, hkrati pa prispevajo k večji energetski učinkovitosti in znižanju stroškov vzdrževanja. Z uvedbo premične dvižne ploščadi je bistveno izboljšana tudi dostopnost odrskega prostora, kar omogoča enakovredno vključevanje starejših in gibalno oviranih ustvarjalcev v kulturne programe. S to investicijo MOM nadaljuje z izboljševanjem prostorskih pogojev in tehnološke opremljenosti javnih zavodov na področju kulture ter uresničuje cilje trajnostnega, vključujočega in sodobno usmerjenega kulturnega razvoja mest.

Medobčinsko redarstvo

V Medobčinskem redarstvu Maribor so v sklopu rednega nadzora nad ustavljanjem in parkiranjem vozil poseben poudarek namenili tudi nadzoru nad upravičenostjo parkiranja na mestih, rezerviranih za parkiranje upravičencev do invalidske parkirne karte. V letu 2025 je bilo v Mestni občini Maribor zaznanih 327 tovrstnih kršitev, zoper vse kršitelje pa je bil uveden postopek o prekršku. Za večino tako nepravilno parkiranih vozil je bila odrejena tudi odstranitev vozila (odvoz s kraja prekrška).

Občinski redarji Medobčinskega redarstva Maribor so izvedli tudi 2.380 ukrepov zoper tiste kršitelje, ki so vozila nepravilno parkirali na pločniku ter 230 ukrepov zoper kršitelje, ki so svoja vozila nepravilno parkirali na prehodih za pešce, s čimer so prav tako ovirali in ogrožali mobilnost invalidov, starejših in ostalih pešcev v cestnem prometu.

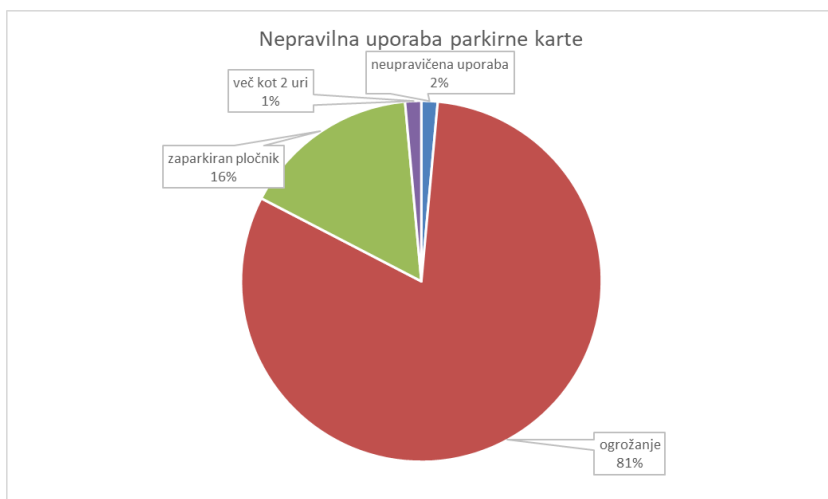
Medobčinsko redarstvo je izvedlo tudi več nadzorov nad upravičenostjo parkiranja na mestih za invalide v sodelovanju s Policijo. Kot vsako leto, so tudi v letu 2025, v obdobju mednarodnega dneva invalidov, izvedli poostren nadzor na območju Mestne občine Maribor. V času poostrenega nadzora, ki je trajal med 24. 11. 2025 in 8. 12. 2025 so obravnavali 389 kršitev nepravilnega parkiranja, od tega 7 na mestih, rezerviranih za invalidne osebe.

Slika 3: Grafikon števila kršitev (vir: Medobčinsko redarstvo Maribor)

V sliki 1 je prikazano gibanje števila ugotovljenih kršitev od leta 2015 do leta 2025 na območju Mestne občine Maribor. Opažen je splošni upad ugotovljenih kršitev po letu 2015 ter porast od leta 2022 naprej, saj so z bistveno več zaposlenimi redarji opravili bistveno več nadzorov. Še vedno preveč voznikov neupravičeno zaseda mesta, rezervirana za parkiranje invalidov ob trgovskih centrih, še slabše pa je ugotovljeno stanje nedovoljenega parkiranja na pločnikih.

Med delom občinski redarji ugotavljajo tudi posamezne primere zlorab parkirnih kart in tudi posamezne primere domnevno ponarejenih parkirnih kart. V takih primerih redarji ravna v skladu s pooblastili in v skladu z Zakonom o prekrških. V letu 2025 so obravnavali 1 prekršek s področja zlorabe parkirne karte, obravnavali pa so 69 prekrškov nepravilne uporabe parkirne karte. Od tega je 56 uporabnikov parkirne karte ogrožalo ostale udeležence v prometu, 11 jih uporabnikov parkirne karte je parkiralo na pločniku tako, da je zaparkiralo celoten pločnik, 1 uporabnik parkirne karte pa je parkirano nepravilno več kot dve uri (grafični prikaz v sliki 2).

Slika 4: Grafikon števila kršitev (vir: Medobčinsko redarstvo Maribor)

2.2 PREVOZ

Dostopnost prevoznih storitev predstavlja pomemben dejavnik pri ohranjanju kakovosti življenja starejših prebivalcev, saj jim omogoča večjo samostojnost, mobilnost in socialno vključenost. Ustrezno organizirane prevozne možnosti zmanjšujejo tveganje za socialno izolacijo ter starejšim omogočajo lažji dostop do zdravstvenih, socialnih in drugih storitev. Mestna občina Maribor si prizadeva za izboljšanje dostopnosti prevoza ter razvoj mobilnosti, prilagojene potrebam starejših občanov, s ciljem zagotavljanja večje povezanosti, varnosti in kakovosti bivanja v mestu.

Maister

Električno vozilo Maister obratuje vse dni v letu znotraj območja za pešce in v ožjem mestnem središču. Namenjeno je predvsem starejšim osebam za lažje premikanje po mestu, hkrati pa je prilagojeno tudi gibalno oviranim, slepim in slabovidnim, staršem z majhnimi otroki ter turistom. Gre za okolju prijazno prevozno sredstvo, ki deluje tiho in ne povzroča emisij izpušnih plinov. Vozilo lahko hkrati sprejme do šest potnikov, prevoz pa je za uporabnike brezplačen. MOM je v sodelovanju z Marpromom 31. oktobra in 1. novembra 2025 uvedla posebne ugodnosti za občane. Na oba praznična dneva so bile avtobusne linije G3, G5 in P12 brezplačne, dodatno pa je bil organiziran tudi brezplačen prevoz z vozilom Maister znotraj pokopališča Dobrava. Mini električno vozilo je na območju pokopališča vozilo med 10. in 18. uro. Storitve je bila uvedena z namenom izboljšanja dostopnosti na pokopališču Dobrava, ki kot tratno pokopališče obsega približno 7 hektarjev površine. S tem so bistveno olajšali gibanje predvsem starejšim in gibalno oviranim obiskovalcem pri dostopu do grobnih mest. V času obratovanja je vozilo Maister vozilo po vnaprej določeni trasi vzdolž glavnih poti pokopališča, pri čemer je imelo na voljo pet stalnih postajališč za vstop potnikov. Takšna organizacija

prevoza je obiskovalcem omogočila enostaven in učinkovit dostop do različnih delov pokopališča.

Slika 5: Z Maistrom po Dobravi (foto: Mojca Krenčnik)

Doktor Maister

Od ponedeljka, 8. septembra 2025 je na voljo mini električno vozilo Doktor Maister, ki vozi na območju UKC Maribor in avtobusnih postajališč v okolici. Prevoz z njim, ki je za potnike brezplačen, je mogoč ob delavnikih med 7. in 18. uro ter ob sobotah med 8. in 16. uro. Naročiti ga je mogoče s klicem na obstoječo telefonsko številko Maistra 030 700 035; pri tem je treba najprej izbrati zeleno območje vožnje in se nato z voznikom dogovoriti za prevoz.

Znotraj UKC Maribor ima Doktor Maister pet postajnih točk:

- kirurška stolpnica (stavba Klinike za kirurgijo),
- porodnišnica (stavba Oddelka za perinatologijo),
- interna klinika (stavba Klinike za interno medicino),
- vhod Pobreška (lokacija vhoda s Pobreške ceste),
- fizioterapija (Inštitut za fizikalno in rehabilitacijsko medicino).

Poleg tega vozi še do naslednjih avtobusnih postajališč:

- Europark – Titov most (navezava na liniji G1, P17),
- UKC – Pobreška (navezava na linije G5, P9, P10, P12, P13, P16),
- Maribor – UKC (navezava na linije G2, G4, G6, P8, P11, P18),
- UKC – Tabor (navezava na linije G6, P8, P11, P18),
- Magdalenski park (navezava na liniji G2, G4).

MOM, UKC Maribor in Marprom si z Doktorjem Maistrom skupaj prizadevajo, da bo obisk UKC prijaznejši, enostavnejši in predvsem dostopnejši za vse.

BREZPLAČEN PREVOZ z vozilom Doktor Maister na območju UKC Maribor in bližnjih avtobusnih postajališč.

Način uporabe storitve:

- Vozilno z električnim vozilom lahko naročite s klicem na telefonsko številko **030 700 035**; znotraj klica izberite, na katerem območju se boste pojavili, voznik pa bo prišel na dogovorjeno mesto.
- Vozilo lahko tudi **ustavite, ko ga srečate**, in voznika prosite, da vas zapelje ob zelenega cilja.

Delovni čas:

- Ponedeljek–petek: od 7. do 18. ure
- Sobota: od 8. do 16. ure
- Nedelja in praznik: **ne obratuje**

LEGENDA

- 1 KIRURŠKA STOLPNICA**
stavba Klinike za kirurgijo
- 2 PORODNIŠNICA**
stavba Oddelka za perinatologijo
- 3 INTERNA KLINIKA**
stavba Klinike za interno medicino
- 4 VHOD POBREŠKA**
lokacija vhoda s Pobreške ceste
- 5 FIZIOTERAPIJA**
Inštitut za fizikalno in rehabilitacijsko medicino

Slika 6: Doktor Maister (vir: Marprom)

Prostofer

Prostofer je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših, ki je v Mestni občini Maribor zaživel 1. julija 2022. Projekt temelji na povezovanju starejših oseb, ki potrebujejo prevoz, z aktivnimi starejšimi vozniki prostovoljci, ki so pripravljeni nuditi pomoč pri vsakodnevni mobilnosti. Storitve je namenjena predvsem starejšim, ki ne vozijo sami, nimajo ustrezne socialne mreže (npr. sorodnikov) ter razpolagajo z nižjimi mesečnimi prihodki, hkrati pa živijo na območjih z omejeno dostopnostjo do javnega potniškega prometa. Prostofer uporabnikom omogoča lažji dostop do ključnih storitev, zlasti na področju zdravstva (prevozi do bolnišnic, zdravstvenih domov in lekarn), ter zagotavlja brezplačne prevoze do javnih ustanov, kot so banke, pošte in upravne enote, pa tudi do trgovskih centrov, pokopališč in drugih pomembnih lokacij. V letu 2025 je v okviru projekta sodelovalo 20 prostovoljnih voznikov, ki so z dvema voziloma opravili prevoze za skupno 1.470 uporabnikov. Struktura opravljenih voženj kaže, da je bilo 71,57 % vseh prevozov povezanih z zdravstvenimi storitvami, 2,38 % z urejanjem upravnih zadev, preostalih 26,05 % pa je obsegalo druge namene, kot so obiski trgovin, pokopališč, domov za starejše in društev upokojevcov.

Slika 7: Prostofer (foto: Marko Pigac)

V mesecu oktobru 2025 je podžupan Srečko Vilar pripravil srečanje za prostoferje z namenom izkaza zahvale za njihovo nesebično in družbeno odgovorno delo. Srečanje je bilo namenjeno krepitvi sodelovanja ter prepoznavanju pomena njihovega prispevka k izboljšanju mobilnosti starejših prebivalcev mesta. V okviru srečanja so udeleženci izpostavili ključne izzive, s katerimi se srečujejo pri izvajanju prevozov, ter sodelovali v razpravi o možnih rešitvah. Prostoferji so imeli priložnost izmenjati svoje izkušnje iz prakse, obenem pa podati konkretne predloge za nadaljnje izboljšanje organizacije in izvajanja storitve.

Slika 8: Srečanje s prostoferji (foto: Mojca Krenčnik)

Brezplačna usposabljanje v vožnji za starejše

Z namenom, da bi starejši vozniki in voznice na cestah čim dlje ohranili občutek varnosti ter mobilnosti, je Javna agencija Republike Slovenije za varnost prometa tudi v letu 2025 v sodelovanju z Generalno policijsko upravo, DARS, Zvezo društev upokojencev Slovenije, Rdečim križem Slovenije ter drugimi partnerji izvedla projekt »Sožitje za večjo varnost v cestnem prometu«. V okviru projekta so po vsej Sloveniji potekali celostno zasnovani preventivni dogodki oziroma usposabljanja, namenjeni starejšim in upokojencem. Na delavnici so bile obravnavane naslednje vsebine: osvežitev znanja prometnih predpisov in pravil, predstavitev praktičnih izkušenj policije ter lokalne prometne problematike, varna vožnja po avtocestah in hitrih cestah, svetovanje o zdravstvenih kriterijih za varno udeležbo v

prometu ter temeljni postopki oživljanja. Ena izmed delavnic je potekala 11. februarja 2025 ob 9.30 na lokaciji Mestne četrti Pobrežje, Kosovelova ulica 11, 2000 Maribor. Udeležba je bila brezplačna, vsak udeleženec pa je prejel tudi praktično darilo. Tovrstne delavnice so pomembne, ker prispevajo k ohranjanju prometne varnosti med starejšimi udeleženci v prometu, ki zaradi starostnih sprememb (npr. slabšega vida, počasnejših reakcij ali zdravstvenih omejitev) sodijo med ranljivejše skupine. Hkrati omogočajo osvežitev znanja o prometnih pravilih, ki se sčasoma spreminjajo, ter krepijo zavedanje o lastnih sposobnostih za varno vožnjo. Z vključevanjem praktičnih vsebin delavnice prispevajo tudi k večji samozavesti udeležencev, zmanjševanju tveganj za prometne nesreče ter daljšemu ohranjanju njihove samostojne mobilnosti in kakovosti življenja.

Projekt DANOVA NEXT

Projekt DANOVA NEXT (Pametno transportno omrežje za dostopnost invalidnih potnikov in potnikov z omejeno mobilnostjo v Podonavju na podlagi inovativnih storitev) se je v letu 2025 nadaljeval z izvajanjem pilotnih aktivnosti v Mestni občini Maribor. Projekt je sofinanciran iz Evropskega sklada za regionalni razvoj v okviru programa Interreg Podonavje, pri čemer Mestna občina Maribor sodeluje kot projektni partner.

Splošni cilj projekta je izboljšati dostopnost prevoza v Podonavju za vse vrste invalidnosti (vid/sluh in zmanjšana mobilnost) s spodbujanjem inovacij in prenosa tehnologije za ustvarjanje novih prilagojenih inovativnih storitev ter z zagotavljanjem popolnoma dostopnih digitalnih potovalnih informacijskih storitev preko vzpostavitve pametnega omrežja med letališči, pristanišči in lokalnim mestnim prometom.

V letu 2025 so bile aktivnosti usmerjene predvsem v krepitev kompetenc zaposlenih v javnem potniškem prometu ter v razvoj dostopnih digitalnih informacij, s posebnim poudarkom na potrebah oseb z oviranostmi in starejših.

V sodelovanju z javnim podjetjem Marprom sta partnerja projekta Univerza v Mariboru (FGPA) in Mestna občina Maribor v novembru 2025 sodelovala pri izvedbi obsežnega programa usposabljanja za voznike mestnega potniškega prometa. Usposabljanje ki ga je izvedlo Društvo študentov invalidov Slovenije, je potekalo 11., 12. in 18. novembra 2025, udeležilo pa se ga je več kot 60 voznikov.

Program je bil razdeljen na teoretični in praktični del. Teoretični del je bil namenjen predstavitvi potreb oseb z različnimi vrstami oviranosti, zlasti gibalno oviranih ter gluhih in naglušnih oseb, ter obravnavi ustreznih načinov komunikacije in nudenja pomoči. V praktičnem, izkustvenem delu so se vozniki preizkusili v vlogi potnikov z različnimi oviranostmi, kar je omogočilo boljše razumevanje vsakodnevnih izzivov teh uporabnikov.

Usposabljanje je pomembno prispevalo k večji ozaveščenosti zaposlenih, izboljšanju kakovosti storitev in k bolj vključujočemu odnosu do oseb z oviranostmi in starejših uporabnikov javnega prevoza.

Sliki 9 in 10: Usposabljanja za voznike mestnega potniškega prometa (foto: Vesna Avguštinčič)

Drugi pomemben sklop aktivnosti v letu 2025 je bila priprava vsebin o dostopnosti za spletno aplikacijo DANOVA NEXT. V sodelovanju s projektnimi partnerji je potekalo zbiranje, urejanje in strukturiranje informacij o dostopnih storitvah in infrastrukturi na glavni avtobusni postaji Maribor.

Vsebine so bile prilagojene različnim uporabniškim skupinam, vključno z osebami z gibalnimi in senzornimi oviranostmi ter starejšimi. Poudarek je bil na jasnosti, razumljivosti in preglednosti informacij, ki bodo uporabnikom omogočale lažjo orientacijo in uporabo javnega potniškega prometa. Pripravljeni materiali so bili vključeni v testno fazo aplikacije DANOVA NEXT.

V decembru 2025 je bila spletna aplikacija DANOVA NEXT tudi uradno objavljena in je dostopna širši javnosti. Gre za prvo celovito digitalno platformo, ki na enem mestu združuje pregledne in primerljive informacije o dostopnosti letališč, pristanišč ter drugih pomembnih prometnih vozlišč v Podonavski regiji. Aplikacija uporabnikom omogoča lažje načrtovanje poti, večjo samostojnost pri potovanjih ter boljšo informiranost o možnostih pomoči in podpornih storitvah.

Posebna dodana vrednost aplikacije je v tem, da presega nacionalne okvire in povezuje različne vrste prevoza, kar uporabnikom omogoča celostni pregled dostopnosti na mednarodni ravni. Aplikacija je zasnovana kot podporno orodje za osebe z gibalnimi in senzornimi oviranostmi ter starejše, hkrati pa predstavlja pomemben korak k razvoju dostopne in vključujoče mobilnosti.

Spletna aplikacija DANOVA NEXT je dostopna na naslovu www.danovanext.com in predstavlja enega ključnih rezultatov projekta na področju digitalnih rešitev za dostopno potovanje.

Z izvedenimi aktivnostmi v letu 2025 je Mestna občina Maribor nadaljevala uresničevanje ciljev projekta DANOVA NEXT na področju izboljševanja dostopnosti javnega potniškega

prometa. Usposabljanje zaposlenih in vzpostavitev dostopne digitalne aplikacije predstavljata pomemben prispevek k večji samostojnosti, varnosti in kakovosti potovanj oseb z oviranostmi ter starejših ter k razvoju bolj vključujoče mobilnosti v lokalnem in širšem podonavskem prostoru.

2.3 BIVANJE

Oskrbovana stanovanja, ki so ena izmed oblik bivanja za starejše, so običajno namenjena starejšim osebam, ki so še sposobne samostojnega bivanja in si ne želijo bivanja v domu starejših, vendar pa zaradi starosti že potrebujejo določeno pomoč ali pa bi jo lahko v kratkem potrebovali. Značilnost teh stanovanj je, da vključujejo arhitektonske prilagoditve za starejše ter naj bi zagotavljala osnovno pomoč, socialno podporo, varnost na daljavo ter zdravstveno oskrbo, vendar pa žal to povsem ne drži, ker področje ni ustrezno sistemsko urejeno.

Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor (JMSS Maribor) oddaja oskrbovana stanovanja v najem skladno s sprejetimi Pravili za oddajanje oskrbovanih stanovanj v lasti JMSS Maribor (Medobčinski uradni vestnik, st. 10/2022). Oskrbovana stanovanja se nahajajo na Panonski ulici 47 in 49, Maribor, ob Domu starejših občanov Tezno.

V dveh stolpičih je skupaj 66 oskrbovanih stanovanj. Stolpič na Panonski ulici 47 v Mariboru je razen dveh stanovanj, ki sta v lasti Mestne občine Maribor, v lasti fizičnih oseb. V stolpiču na Panonski ulici 49 v Mariboru, je JMSS Maribor od skupaj 34 stanovanj lastnik 13 oskrbovanih stanovanj, lastnik preostalih 21 oskrbovanih stanovanj pa je Nepremičninski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja (NS PIZ). Vsa navedena stanovanja so zasedena, na listi čakajočih za ta stanovanja je trenutno uvrščenih 242 prosilcev, upravičenih do oddaje oskrbovanega stanovanja v najem.

Osnova za izračun najemnine za najem enega izmed oskrbovanih stanovanj, ki se nahajajo na Panonski ulici 47 in 49 v Mariboru, je metodologija za oblikovanje neprofitne najemnine, ki se letno usklajuje s stopnjo inflacije. Kot primer JMSS navaja 43 m² veliko oskrbovano stanovanje, kjer najemnina znaša okvirno 280 EUR.

Za oskrbovanja stanovanja, ki se nahajajo na Panonski ulici 49 v Mariboru in dveh stanovanj, ki se nahajata na Panonski ulici 47 v Mariboru, so lastniki stanovanj z Domom starejših občanov (DSO) Tezno v Mariboru sklenili Dogovor o medsebojnem sodelovanju pri zagotavljanju institucionalnega varstva v oskrbovanih stanovanjih, s katerim je DSO Tezno prevzel obveznost izvajanja institucionalnega varstva starejših v skladu s Pravilnikom o standardih in normativih socialnovarstvenih storitev (Uradni list RS, st. 45/2010, s spremembami).

Najemniki so tako na podlagi pisnega dogovora z DSO Tezno do meseca julija 2022 koristili osnovno storitev oskrbovanega stanovanja, to je klic v sili (24 - urna povezava z zdravstveno-negovalno enoto v Domu), po prenehanju zagotavljanja te storitve s strani Doma si to storitev najemniki sedaj uredijo sami preko Telekomove storitve »E-oskrba na domu«.

Najemniki lahko nadalje v skladu s svojimi potrebami z DSO Tezno sklenejo pisni dogovor o koriščenju storitev institucionalnega varstva, kot na primer dostava hrane na dom ali pranje perila. Navedene storitve najemnik plača posebej, upoštevajoč vsakokrat veljavni cenik DSO Tezno.

V novembru 2025 sta JMSS Maribor in NS PIZ s Centrom za pomoč na domu sklenila Dogovor o izvajanju pomoči na domu za najemnike oskrbovanih stanovanj na naslovu Panonska ulica 49, Maribor. Slednji tako na podlagi individualne prošnje najemnika izvajata storitve osnovne in socialne oskrbe.

JMSS Maribor je investitor gradnje 20 javnih najemnih oskrbovanih stanovanj (5 objektov s 4 stanovanji) v Staršah. Gradnja bo predvidoma zaključena konec meseca marca 2026.

Vsa stanovanja so zasnovana in prilagojena za potrebe starejših ter gibalno oviranih oseb. Navedeno vključuje:

- dostopnost brez arhitektonskih ovir,
- dvigala in široke hodnike,
- prilagodljive prostore za enostavno in varno uporabo.

V prvi polovici leta 2026 bo izveden razpis za oddajo teh stanovanj v najem. Stanovanja se bodo oddala v najem za nedoločen čas in za neprofitno najemnino.

Do najema oskrbovanih stanovanj so upravičeni prosilci, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

1. so starejši od 65 let;
2. so državljani Republike Slovenije ali države članice EU, ob pogoju vzajemnosti;
3. izpolnjujejo dohodkovni cenzus za javno najemno stanovanje
4. jim preostale psihofizične sposobnosti omogočajo, da z redno, organizirano pomočjo drugega in z zagotovljenim zdravstvenim varstvom ohranjajo zadovoljivo duševno in telesno počutje in samostojnost v bivalnem okolju, tako da ne potrebujejo popolnega institucionalnega varstva v zavodu oziroma domu starejših;
5. jim ni bila odpovedana najemna pogodba iz krivdnih razlogov za javno najemno stanovanje;
6. imajo poravnane vse obveznosti do JMSS Maribor in Stanovanjskega sklada RS iz morebitnih dosedanjih najemnih razmerij.

Poleg najemnika lahko v oskrbovanem stanovanju kot uporabnik stanovanja biva: njegov zakonski ali zunajzakonski partner ali druga oseba, starejša od 65 let.

Na Studencih v neposredni bližini doma za starejše Dom pod Gorco se nahajata dva objekta z oskrbovanimi stanovanji. 33 oskrbovanih stanovanj je v lasti Doma pod Gorco in 36 oskrbovanih stanovanj v lasti NS PIZ. Najemnina za najem enega izmed oskrbovanih stanovanj Dom pod Gorco, je tržna in znaša 8,26 EUR/m². Najemnina v oskrbovanih stanovanjih na Studencih, last NS PIZ, je prav tako tržna, in znaša med 8 -9 EUR/m². Po podatkih JMSS so vsa stanovanja zasedena.

Stanovanjski sklad Republike Slovenije (SSRS) je na lokaciji pod Pekrsko gorco v sklopu 400 javnih najemnih stanovanj zagotovil tudi 60 oskrbovanih stanovanj, kjer znaša najemnina okvirno 8 EUR/m², in so vsa zasedena.

Trenutno je v Mariboru predvidena še gradnja 60 oskrbovanih stanovanj na lokaciji Novo Pobrežje (investitor SSRS) in 60 oskrbovanih stanovanj ob Domu Danice Vogrinec (investitor NS PIZ).

Glede na trenutne kapacitete in upoštevajoč število prosilcev za najem oskrbovanih stanovanj ugotavljajo, da povpraševanje po slednjih v Mariboru presega ponudbo le-teh. Tako bo z izgradnjo oskrbovanih stanovanj v Staršah ter izvedbo projektov SSRS in NS PIZ za izgradnjo oskrbovanih stanovanj na območju občin ustanoviteljic JMSS Maribor v naslednjih letih vsaj delno zagotovljena tovrstna rešitev stanovanjskega vprašanja starejših.

2.4 DRUŽABNO ŽIVLJENJE

Vključevanje starejših v družbeno in skupnostno življenje predstavlja pomemben dejavnik ohranjanja njihovega duševnega in telesnega zdravja ter splošne kakovosti življenja. Aktivno sodelovanje v družabnih, kulturnih, izobraževalnih in medgeneracijskih dejavnostih spodbuja socialno povezanost, zmanjšuje tveganje za osamljenost in socialno izključenost ter prispeva k večji solidarnosti in razumevanju med generacijami. V Mestni občini Maribor se zavedamo pomena aktivnega staranja in vključevanja starejših v lokalno okolje, zato podpiramo in sooblikujemo različne programe, dogodke in aktivnosti, namenjene starejšim občanom.

Toti DCA

Društvo ima status NVO v javnem interesu za opravljanje humanitarne dejavnosti na socialnem področju in je član Slovenske filantropije ter vpisano v Vpisnik prostovoljskih organizacij.

Dnevni center je odprt vsak delovni dan in deluje na treh lokacijah:

- enota DCA Center, Partizanska cesta 12/I. nad.,
- enota DCA Tabor, Gorkega ulica 34 in
- enota DCA Studenci, Šarhova ulica 95.

V programu Svetovalnica za starejše se lahko vsi, ki so se znašli v stiski ali imajo težave, pogovorijo s strokovnjaki iz različnih področij. Svetovalci – prostovoljci so mag. Aco Prosnik, univ. dipl. psih., dr. med. Alojzij Kolenc, zdravnik, mag. Ana Gajič, socialna delavka, pravnica Katarina Poštrak, mediatorica Jelka Segulin, dipl. organizatorica. Sodelujejo tudi z Zavodom Alojja, Lidija Breznik, mag. soc. geront. in Jožica Gamse, dr. med., spec. psih., ki izvajata individualna svetovanja s področja demence v prostorih Svetovalnice za starejše, predvsem pa na delavnicah Alzheimer Caffé v enoti Studenci in Center. V sklopu teh delavnic je bilo opravljenih 19 individualnih svetovanj za naše uporabnike.

Delavnice in tečaji potekajo permanentno skozi vse leto. Uporabniki se lahko vključijo v več različnih delavnic in tečajev, izbirajo lahko med široko paleto aktivnosti:

- vseživljenjsko učenje – tečaji tujih jezikov, računalništvo, Trening možganov - vaje za urjenje spomina, igra Križemkražem, stenografija... ;
- gibalne in sprostitvene aktivnosti - joga, telovadba, tibetanske vaje, Chi gong, Kneippova delavnica, namizni tenis, pohodništvo, ples, kegljanje, rusko kegljanje, pikado, štrbunk ustvarjalne delavnice, kvačkanje... ;
- kulturno-umetniške dejavnosti – likovne delavnice, foto tečaj, literarna delavnica, knjižnica z bralnim kotičkom, Skupno branje, likovne razstave, literarne matinee... ;
- ročnodelski programi - Mojstrska delavnica, Hobby delavnica, Šivalnica... ;
- prostočasni programi – bridge, tarok, družabne igre, kuharska delavnica... ;
- skupna srečanja – izleti, pustovanja, novoletna srečanja, srečanja treh DCA-jev MB-LJ-KP, praznovanje rojstnih dni... ;
- javni dogodki – delavnice in predstavitve društev, institucij, šol, posameznikov;
- programi sodelovanja s širšo družbeno skupnostjo (MČ, šole, UM, javne institucije...), humanitarne akcije ;
- Svetovalnica za starejše – svetovanje in pomoč strokovnjakov pri reševanju težav starejših.

V letu 2025 so uvedli 15 novih delavnic, tečajev in vadb, kar jim je v veliki meri omogočila pridobitev nove dvorane v izmeri 68 m² v enoti DCA Center. V okviru srečanja DCA-jev so v letu 2025 organizirali prvo »Ročnodelsko razstavo 3DCA«, na kateri so svoje izdelke razstavili uporabniki DCA Ljubljana, DCA Koper in TOTI DCA Maribor.

Tabela 1: Povzetek statistike

Povzetek statistike	2025
delavnice in tečaji - število/teden - aktivne	79
število vseh izvedenih delavnic	2.466
število aktivnih voditeljev - prostovoljcev	59
število voditeljev - prostovoljcev 2013 - 2024	131
število prostovoljskih ur delavnic/tečajev	5.217
število vseh prostovoljskih ur	7.921
povprečna udeležba na delavnico-tečaj	7,7
število obiskov vseh programov	27.600
število vpisanih uporabnikov v letu 2025	134
število vpisanih uporabnikov 2013 - 2025	1.418
število občasnih dogodkov	35
sodelovanje - gostovanja v/izven DCA	107
število obiskovalcev občasnih dogodkov	2.005
število skupnih srečanj	39
število likovnih razstav	11

Vir: Toti DCA

Mariborska knjižnica

V Mariborski knjižnici deluje Univerza za tretje življenjsko obdobje – Knjižnični cikel. Je posebna oblika izobraževanja, namenjena starejšim odraslim, ki želijo nadaljevati svoje izobraževanje in ostati aktivni. Poleg tega, da udeležencem omogoča pridobivanje novega ali pa nadgrajevanje že pridobljenega znanja, ima program številne pozitivne učinke tako na posameznika kot na družbo.

Dejavnost, namenjena najstarejšim uporabnikom knjižnice, vsebuje pestro ponudbo različnih aktivnosti v obliki študijskih krožkov, mesečnih srečanj, strokovnih ekskurzij. Učenje novih stvari in aktivno sodelovanje v izobraževalnih dejavnostih pomaga in omogoča izboljšati kognitivne funkcije (pozornost, spomin, izvršilne funkcije,...), krepi duševno zdravje, zmanjšuje občutek osamljenosti in depresije, povečuje samozavest in samopodobo. Udeležba v izobraževalnih programih ponuja starejšim priložnost za druženje z drugimi ljudmi in sklepanje novih prijateljstev.

V študijskem letu 2024/2025 je bilo včlanjenih 550 udeležencev, v novem študijskem letu 2025/26 pa se je vključilo 596 udeležencev. Deluje 28 študijskih skupin, v katere je vključenih 1294 članov. Izvedli so 662 srečanj na študijskih krožkih, člani so se srečanj udeležili kar 8033.

Za člane Knjižničnega cikla so v letu 2025 organizirali in izvedli 10 mesečnih srečanj/predavanj, ki se jih je udeležilo 325 slušateljev. V okviru študijskih krožkov so opravili 36 strokovnih ekskurzij po Sloveniji, ki se jih je udeležilo 1.931 članov. Skupno so za slušatelje Knjižničnega cikla izvedli 713 dogodkov (vključno s srečanji na študijskih skupinah), vseh dogodkov pa se je udeležilo 10.285 slušateljev.

Študijski krožki delujejo na različnih lokacijah. Največje število skupin je na Slovenski ulici 40, kjer imajo na voljo 3 učilnice. Srečujejo se še v Vetrinjskem dvorcu, Univerzitetni knjižnici Maribor, Knjižnici Nova vas ter Knjižnici Pobrežje.

Vključeni so v mrežo članic Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. Prav tako so kot partner vključeni v Strateški svet Informativno svetovalne dejavnosti v izobraževanju odraslih (ISIO). Redno so sodelovali v Omrežju omrežij e-seniorjev 55+, katerega cilj je čimbolj neposredno e-vključevanje starejših od 55 let. Z Umetnostno galerijo Maribor so vzpostavili sodelovanje z obiski članov študijske skupine Umetnostna zgodovina in Šola umetnosti.

Andragoški zavod – Ljudska univerza

Na Andragoškem zavodu Maribor dajejo velik poudarek starejši populaciji, za katere izvajajo veliko različnih programov in vsebin. V letu 2025 so imeli vključenih več kot 800 starejših udeležencev, ki so obiskovali aktualna predavanja, tematske delavnice, tečaje in izobraževanja v sklopu različnih projektov.

V programe za tretje življenjsko obdobje je bili v letu 2025 vključenih 103 udeležencev, ki so se udeležili jezikovnih tečajev.

V programih LPIO MOM je bilo 203 udeležencev, ki so se udeležili računalniških tečajev, jezikovnih tečajev (nemščina, angleščina), tematskih in ustvarjalnih delavnic, aktualnih predavanj in delavnic o zdravem načinu življenja.

Programe Finančne pismenosti je v letu 2025 obiskovalo 24 udeležencev starejših od 60 let. Projekt Digitalni koraki je vključil kar 200 starejših udeležencev, od tega 7 izvedb v Mariboru, v katere se je vključilo 80 udeležencev.

Programe iz projekta Temeljne kompetence 2023-2029 je obiskovalo 94 starejših udeležencev, ki so bili vključeni v izobraževalne programe: računalniško in digitalno opismenjevanje, računalniška pismenost za odrasle, priprave na izpit iz slovenščine na osnovni ravni, programe s področja učenja tujih jezikov na ravni A1 in A2, programe učenja slovenščine za tujce na osnovni ravni, programe za dvig splošne pismenosti odraslih, kakor tudi programe s področja komunikacije in medosebnih odnosov ter programe za promocijo zdravja in zdravega življenjskega sloga.

Na Andragoškem zavodu izvajajo svetovalno dejavnost v izobraževanju odraslih, ki je v skladu z 52. členom ZIO-1 določena za vsebino javne službe na področju izobraževanja odraslih. Svetovalna dejavnost je ena od temeljnih podpornih dejavnosti v izobraževanju odraslih in pomembno prispeva k večji dostopnosti do izobraževanja, večji vključenosti v izobraževanje, večji uspešnosti in učinkovitosti izobraževanja in učenja odraslih. V okviru svetovalne

dejavnosti so izvajali skupinska in individualna svetovanja na Andragoškem zavodu in na terenu. Izvedli so 32 skupin za ciljno skupino, kjer so se udeleženci opredelili kot upokoјenci. V vsaki skupini je bilo v povprečju 6-8 upokoјencev.

Na sedežu zavoda izvajajo predvsem individualna svetovanja, v katera se je v letu 2025 vključilo 156 starejših udeležencev.

Aktivnosti za starejše so izvajali v vseh 4-ih upravnih enotah: Maribor, Ruše, Lenart in Pesnica. Vsebina izobraževanja se je dotikala naslednjih vsebin: svetovanje za programe za preživljanje prostega časa in osebnostno rast, digitalne vsebine in pomoč pri rabi pametnih naprav, zdrav življenjski slog ter učenje jezikov.

Starejši so se vključevali tudi v vse aktivnosti (pogovorne skupine, delavnice), ki jih organizirajo v sklopu VGC+. Konzorcij je izvedel 40 ur za osebe z demenco.

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje

Društvo Univerza za tretje življenjsko obdobje Maribor (v nadaljevanju U3ŽO Maribor) je tudi v letu 2025 v velikem obsegu dopolnilo ponudbo izobraževanja starejših v Mariboru. Na novo se je v društvo včlanilo približno 100 občanov našega mesta. Povečal se je tudi njihov interes za vključevanje v več programov hkrati. Število vseh članov je bilo 620 in udeležencev, aktivno vključenih v programe, je bilo 392. Ugotavljajo, da število upokoјencev in drugih starejših občanov, ki se želijo učiti in pridobiti nova znanja, v Mariboru narašča. Maribor je občina, ki ima nadpovprečno število starejših prebivalcev. Zavedajo se pomena aktivnega staranja, saj staranje ne sme postati odvisno, nedejavno (pasivno) obdobje v življenju.

Izvajajo 23 izobraževalnih programov. Ker je interes članov društva za posamezne programe velik, imajo 41 skupin. Devetnajst programov poteka skozi celo študijsko leto, praviloma v obsegu 60 ali 40 ur, ostali programi pa se izvajajo ciklično v obliki delavnic. V letu 2025 so ponudbo dodatno razširili z več novostmi: uvedli so program joge, program Medgeneracijsko branje, ki ga izvajajo v sodelovanju z Društvom bralna značka Slovenije, ter obsežen program Pohorje v štirih letnih časih. Slednji združuje številne dogodke z različnih področij povezanih s Pohorjem — od strokovnih predavanj in tematskih pohodov do ekskurzij v naravo ter celo kulinarčnih delavnic.

U3ŽO Maribor se povezuje tudi z drugimi inštitucijami v mestu. Povezani so z univerzo za tretje življenjsko obdobje, pri Mariborski knjižnici, z društvom za izobraževanje in socialni razvoj DISORA, z društvom Spominčica, z Višjo šolo za gostinstvo in turizem Maribor, s Srednjo lesarsko in gozdarsko šolo Maribor. V programe se lahko vključujejo obiskovalci Dnevnega centra aktivnosti (DCA) Maribor, člani Društva upokoјencev v Mariboru in člani Društva za zdravje srca in ožilja za Maribor in Podravje. Člani društva sodelujejo pri oblikovanju letnega

programa društva. Učijo se torej tisto, kar želijo vedeti, razumeti, želijo študirati ali uporabiti. Cilj društva je, da zadostijo interesom in potrebam članov, programi ne vsebujejo formalnega preverjanja znanj. Pri delu je prisotna večja avtonomnost, sodelovanje med mentorji in udeleženci ter predvsem velika sproščenost in druženje.

Na U3ŽO Maribor udeležencem omogočajo učenje in izobraževanje na področjih, ki zadostijo interese in njihove potrebe, ob upoštevanju njihove motivacije, hotenj in priložnosti. Mentorji so skrbno izbrani univerzitetni učitelji, priznani strokovnjaki, umetniki, novinarji – tudi tisti v pokoju – pa tudi mladi diplomanti in doktorji znanosti. Medgeneracijsko učenje zagotavlja prenos in izmenjavo znanja in izkušenj ter vzajemno pomoč med generacijami. Učenje v zreli/pozni odraslosti pogosto zaznamuje osebna, notranja motivacija, brez prisile in zunanjih pritiskov.

Društvo U3ŽO Maribor se aktivno vključuje v oblikovanje širšega družbenega okolja s sodelovanjem z drugimi društvi in združenji in širšo lokalno skupnostjo.

Izobraževalna srečanja posamezne študijske skupine se odvijajo praviloma enkrat na teden po dve pedagoški uri skupaj.

V letu 2025 so izvajali naslednje izobraževalne programe:

- Miselne delavnice za krepitev spomina – 3 skupine
- Digitalne veščine za vsak dan – 3 skupine
- Angleški jezik – 5 skupin
- Angleščina po metodi Davida Greenwalda – 3 skupini
- Nemški jezik
- Španski jezik – 3 skupine
- Italijanski jezik – 5 skupin
- Pilates – 2 skupini
- Joga – 2 skupini
- Ko spregovori literarno besedilo
- Umetnostna zgodovina
- Aktivna hoja
- Usposabljanje za kakovostnejše bivanje v tretjem življenjskem obdobju;
- Spoznavajmo svoje mesto in domovino;
- Okrasne rastline nas razveseljujejo;
- Fotografiranje in urejanje fotografij;
- Ohranimo zdravje v zrelih letih – samozdravljenje blažjih bolezenskih stanj
- Krepimo si zdravje z novimi znanji – varna uporaba prehranskih dopolnil in pravilna nega kože;

- Lutkovni klub;
- Z roko v roki z leti – življenje, ki diši po izkušnjah;
- Zdrava prehrana za zrela leta: kako ohraniti vitalnost?
- Medgeneracijsko branje
- Pohorje v štirih letnih časih

Izobraževalni programi potekajo vsak teden po dve šolski uri v učilnicah na Dobi, Prešernova ulica 1. V skupini je povprečno 6 do 12 udeležencev. Učna ura je sestavljena iz predavanja, sodelovanja udeležencev, predstavitve lastnega raziskovalnega dela in preverjanju usvojenega novega znanja. Delavnice trajajo 5 tednov. Srečanje skupine (v skupini je največ 15 udeležencev) poteka 1-krat na teden in traja 120 – 180 minut (odvisno od konkretne vsebine srečanja).

Vsako srečanje je sestavljeno iz uvodnega, glavnega in zaključnega dela. Uvodni del traja 10 do 20 minut, glavni del od 60 do 120 minut, zaključni del srečanja pa od 10 do 30 minut (odvisno od dolžine posamičnega srečanja, t. j. 120 – 180 minut). Individualna svetovanja: na njem se je ocenilo začetno stanje posameznika, na podlagi subjektivnih in objektivnih rezultatov ter razgovora.

V letu 2025 so izvedli lutkovno predstavo za mariborske vrtce. Organizirali so več dogodkov s strokovnjaki s posameznih področij in aktivnosti v sklopu programa Pohorje v štirih letnih časih. Teh enkratnih dogodkov se je udeležilo 710 udeležencev.

Izvedena predavanja v letu 2025:

- Predavanje mentorice programa Umetnostna zgodovina Mojce Štuhec: Z južno železnico do modernejšega Maribora;
- Proslava ob kulturnem prazniku z govorko Magdaleno Tovornik: Kulturna dediščina;
- Kuharska delavnica v sklopu programa Zdrava prehrana za zrela leta – kako ohraniti vitalnost;
- Predavanje Miše Pušenjak: Prilagajanje pridelave zelenjave podnebnim spremembam;
- Predavanje mentorice programa Umetnostna zgodovina Mojce Štuhec: Ljubo Humek, mariborski urbanist in arhitekt;
- Predstavitev knjige avtorice Irene Cerar: Svetišča narave;
- Predavanje Igorja Plohla: Ko omejitve postanejo priložnosti;
- Lutkovna predstava Čombo – sončni kralj;
- Potopisno predavanje Zorana Furmana: Transibirska železnica;
- Medgeneracijski sprehod po Pohorju;
- Poletno srečanje z dr.h.c Violeta Bulc: Odnosi so esenca našega obstoja;
- Predavanje mag. Matjaža Ježa: Bistvo varstva narave je v odnosu do nje – ali nam kaj pomeni ali pa ne;

- Predavanja Blaža Režonje: Neslišni zaklad – zvočni sprehod po slovenskih pragozdovih;
- Potopisno predavanje Zorana Furmana: Irak;
- Predavanje prof. dr. Dana Podjeda: Kako zaustaviti epidemijo osamljenosti;
- Predavanje Darke Tancer-Kajnih s pravljíčarko Agico Kovše: Čarobna moč pohorskih pravljič.

Izobraževalno ponudbo so zasnovali skupaj z udeleženci, njena značilnost je bila tudi ta, da je bila zasnovana na druženju in opori pri učenju. Programi so zasnovani predvsem z vidika povezovanja, druženja, aktiviranja in dejavne vloge, ki jo imajo udeleženci. Poudarek so dali tudi pripravi načrta za kakovostno življenje starejših odraslih, v katerem mora biti dovolj poudarka in možnosti za različne vsebine in oblike učenja. Krepili so usposabljanje starejših za razumevanje mlajše generacije in komuniciranje z njimi. Cilji so bili, da bi ljudje po upokojitvi zaživeli v novih oblikah dejavnosti in koristnostih za družbo. S programi so upokojencem omogočili, da ostanejo zdravi in družbeno dejavni.

Društva upokojencev

Društva upokojencev v Mariboru predstavljajo ključen segment civilne družbe, ki je namenjen izboljšanju kakovosti življenja starejših prebivalcev mesta, njihovemu socialnemu vključevanju ter spodbujanju aktivnega in polnega staranja. V Mariboru deluje več društev, ki so praviloma organizirana po mestnih četrtih in krajevnih skupnostih. Posamezna društva združujejo od več sto do več kot tisoč članov, kar priča o pomembni organiziranosti in vlogi teh društev v lokalni skupnosti.

DU so prostovoljna, samostojna in nepridobitna združenja, ki delujejo kot pravne osebe zasebnega prava in pogosto pripadajo širši mreži, kot je Zveza društev upokojencev Slovenije. Njihova osnovna funkcija je zastopanje interesov upokojencev, izvajanje dejavnosti v javnem interesu in spodbujanje aktivnega staranja, kar vključuje socialno, zdravstveno, kulturno, športno-rekreativno in izobraževalno področje.

V okviru svojih dejavnosti društva omogočajo vključevanje starejših v različne oblike družbenih aktivnosti in druženja. Za svoje člane organizirajo razna družabna srečanja, kulturne prireditve, izlete in letovanja ter jim omogočajo vključevanje v športne in kulturne aktivnosti. Pomemben segment dejavnosti predstavlja izvajanje humanitarnih in dobredelnih projektov ter socialne pomoči na domu za člane, ki jo potrebujejo zaradi starosti, bolezni ali onemoglosti, bodisi po lastni prošnji ali prošnji njihovih svojcev. Posebno mesto imajo tudi programi za spodbujanje medsebojnega spoštovanja, družabnosti in motivacije članov k aktivnemu življenju, vključno s predavanji in informiranjem o socialni, zdravstveni in drugi pomembni tematiki.

Mnoga društva upokojencev v Sloveniji, vključno z mariborskimi, aktivno izvajajo projekt "Starejši za starejše", namenjen osebam, starejšim od 69 let, ki še živijo v domačem okolju.

Projekt temelji na sistematičnem prepoznavanju potreb starejših po različnih oblikah pomoči na domu, vključno s socialno, zdravstveno in praktično podporo, ter na organizaciji ustrezne pomoči v okviru društev. Sodelovanje z vladnimi in nevladnimi organizacijami omogoča celovit pristop, ki vključuje tako neposredno pomoč posameznikom kot tudi svetovanje in povezovanje z lokalnimi storitvami. Glavni cilj projekta je zagotoviti starejšim pogoje za čim daljše ohranjanje samostojnega življenja v domačem okolju, hkrati pa spodbujati njihovo aktivno vključevanje v skupnost in medsebojno solidarnost med starejšimi. Projekt tako predstavlja pomembno orodje za socialno vključenost, preprečevanje osamljenosti in podporo kakovostnemu staranju.

DU izvajajo tudi številne športno-rekreativne dejavnosti, kot so telovadba, joga, planinarjenje, pohodništvo, kolesarjenje in različna tekmovanja (kegljanje, pikado, tenis), kar pripomore k ohranjanju funkcionalnih sposobnosti in zdravja članov. Kulturne dejavnosti obsegajo srečanja, prireditve, pevske skupine, izobraževalne delavnice in rokodelstvo, kar omogoča vseživljenjsko učenje in aktivno udejstvovanje v kulturnem življenju. Poleg tega društva omogočajo delovanje številnih interesnih sekcij, kot so šah, bridge, zbirateljstvo, zeliščarstvo ali ribištvo, kar članom omogoča specializirano udejstvovanje po svojih interesih. Turistični in izletniški programi vključujejo enodnevne in večdnevne izlete, letovanja in mednarodne izlete, kar spodbuja socializacijo in psihološko dobro počutje članov.

DU tako igrajo večplastno družbeno vlogo. Preprečujejo socialno izključenost in zmanjšujejo osamljenost starejših, omogočajo medsebojno mreženje in podporo, spodbujajo aktivno staranje, omogočajo medgeneracijsko sodelovanje in so soustvarjalci družbenega življenja v mestnih četrtih. Financiranje DU pa je zagotovljeno prek članarin, donacij in javnih razpisov. V letu 2025 je MOM sofinancirala DU na podlagi javnega razpisa. (glej tudi točko 2.5).

DU v Mariboru predstavljajo celovit in vsestranski sistem podpore starejšim. Njihovo delovanje presega zgolj druženje – zajema socialno podporo, zdravstveno preventivo, kulturno in športno udejstvovanje, izobraževanje, prostovoljstvo in humanitarno pomoč. S številnimi člani in širokim naborom dejavnosti so društva eden najpomembnejših mehanizmov vključevanja starejših v družbeno življenje, spodbujanja aktivnega staranja in zagotavljanja socialne povezanosti v lokalni skupnosti.

Mestne četrti in krajevne skupnosti

Mestne četrti in krajevne skupnosti MOM so v letu 2025 izvedle številne aktivnosti za starejše; v nekaterih je bilo teh aktivnosti več, drugje manj, v vseh delih občine pa je tej skupini prebivalstva namenjena posebna skrb. Vse aktivnosti so bile za udeležence brezplačne. Aktivnosti, ki so jih izvedle mestne četrti in krajevne skupnosti za starejše v letu 2025:

Aktivnosti, ki so jih izvedle mestne četrti in krajevne skupnosti:

- srečanja oz. druženja starejših v prostorih mestnih četrti in krajevnih skupnostih, v sodelovanju z različnimi društvi,
- predavanja in predstavitve na temo zdravja, npr. prva pomoč, demenca, ...,
- periodične meritve krvnega pritiska in sladkorja v krvi, individualna svetovanja in informiranje starejših o možnostih vključitve v preventivne programe ... (v sodelovanju s patronažno službo Zdravstvenega doma dr. Adolfa Drolca Maribor),
- redno sodelovanje z Rdečim križem na področju skrbi za starejše,
- različne športne in sprostitvene aktivnosti, prilagojene starejšim,
- igranje družabnih iger, šaha, namiznega tenisa, ruskega kegljanja, pikada (skozi vse leto),
- medgeneracijski dogodki in aktivnosti (tudi v sodelovanju s šolami, vrtci),
- usvajanje različnih veščin (digitalna pismenost, tuji jeziki, uporaba javnih storitev ...),
- predavanja in delavnice na različne teme – vseživljenjsko učenje, osebna rast ...,
- različni ustvarjalni krožki in delavnice,
- brezplačna pravna pomoč (večina uporabnikov so starejši),
- mesečne pisarne Centra za socialno delo Maribor (v nekaterih MČ in KS),
- izleti v sodelovanju z društvi upokojencev,
- obiskovanje starejših krajanov ob visokih osebnih jubilejih,
- srečanja borcev,
- starejši so kot ciljna skupina vključeni v večino prireditev, ki jih MČ in KS izvajajo za svoje krajanke – praznovanje krajevnega praznika, kulturnega praznika, materinskega dneva in dneva žena, božično-novoletnega dogajanja, različne kulturne prireditve in družabni dogodki,
- ob Dnevu Maribora MČ in KS kot soorganizatorji v sodelovanju s prostovoljnimi gasilskimi društvi organizirajo brezplačen prevoz starejših na lokacije prireditev,
- v okviru rednega dela mestnih četrtin in krajevnih skupnosti referenti pomagajo starejšim pri razumevanju pomembnih informacij, izpolnjevanju obrazcev in podobno.

2.5 SPOŠTOVANJE IN VKLJUČEVANJE V DRUŽBO TER POLITIČNO IN CIVILNO UDEJSTVOVANJE

Spoštovanje starejših je temelj zdrave in vključujoče družbe, kjer imajo vsi posamezniki, ne glede na starost, enake možnosti za sodelovanje. Vključevanje starejših v različne družbene dejavnosti in procese odločanja ne prispeva le k njihovem dobremu počutju, ampak tudi k večji povezanosti in solidarnosti v skupnosti. Starejši so bogat vir izkušenj in modrosti, ki lahko pomembno obogatijo družbeni razvoj. Z ustanovitvijo Sveta za starejše je Mestna občina omogočila, da se starejši in njihovi predstavniki vključijo v oblikovanje občinskih politik, ki vplivajo na njihovo življenje. Člani Sveta za starejše opozarjajo na ključna vprašanja, sodelujejo pri oblikovanju strategij, politik in aktivnosti, ki vplivajo na starejše v mestu. S tem se

zagotavlja, da so glasovi starejših upoštevani pri pomembnih odločitvah, ki oblikujejo njihov vsakdan.

MOM zagotavlja proračunska sredstva za delovanje Sveta za starejše. V letu 2025 so bila zagotovljena sredstva v višini 5.000,00 EUR. S sredstvi MOM zagotavlja delovanje oz. pokriva stroške Infofona 65+, sodeluje pri organizaciji in izvedbi okroglih miz, posvetov ter praznovanja mednarodnega dneva starejših.

Redna telesna dejavnost pomembno prispeva k splošnemu dobremu počutju starejših, hkrati pa predstavlja ključno sredstvo za ohranjanje njihovih telesnih sposobnosti in funkcionalnih spretnosti. V MOM že vrsto let sistematično namenjamo posebno pozornost sofinanciranju športnih programov za osebe, starejše od 65 let, ki jih izvajajo številna športna društva. Sofinanciranje poteka v skladu z Odlokom o sofinanciranju letnega programa športa v Mestni občini Maribor ter Letnim programom športa. V tem okviru se zagotavljajo sredstva za delo strokovnega kadra in uporabo športnih objektov. Društva, ki izvajajo strokovno vodeno vadbo za starejše od 65 let, se lahko vsako leto vključijo v sistem sofinanciranja na podlagi uspešne prijave na javni razpis. V letu 2025 je v programih športa za vse v starostni skupini starejši od 65 sodelovalo preko 400 udeležencev. MOM je sofinancirala strokovni kader in uporabo objekta v skupni vrednosti 21.795,54 EUR, od tega 9.395,94 EUR za uporabo prostora ter 12.399,60 EUR za program.

Šport Maribor, ki deluje v okviru Skupine JHMB, ter Mestna občina Maribor sta se tudi v letu 2025 aktivno vključila v Evropski teden športa. Organiziran je bil raznolik ter vsebinsko bogat program aktivnosti. V obdobju med 23. in 30. septembrom 2025 so imeli prebivalci in prebivalke Maribora možnost brezplačnega preizkusa različnih športnih dejavnosti. Programi so bili zasnovani celostno in prilagojeni vsem starostnim skupinam. Vključevali so plavanje v kopališču Pristan, drsanje v Ledni dvorani, namizni tenis in kegljanje v dvorani Tabor ter vadbo joga pilatesa v Vodnem stolpu. Temeljni namen dogodka je bil spodbujanje zdravega življenjskega sloga, povečanje ravni telesne aktivnosti ter krepitev vključevanja širše javnosti v organizirane športno-rekreativne dejavnosti.

Društva upokojencev imajo v lokalnem okolju pomembno vlogo, ker povezujejo starejše, spodbujajo njihovo aktivno preživljanje prostega časa ter zmanjšujejo socialno izključenost. Predstavljajo prostor povezovanja, kjer se starejši lahko družijo, izmenjujejo izkušnje ter ohranjajo socialne stike, kar je ključno za preprečevanje osamljenosti in socialne izolacije. MOM sofinancira tudi izvajanje programov društev upokojencev na območju Mestne občine Maribor. Sofinanciranje društev upokojencev je pomemben način podpore, ki omogoča, da društva izvajajo različne dejavnosti in programe za starejše ter tako prispevajo k izboljšanju kakovosti njihovega življenja. Pomembnost sofinanciranja društev upokojencev je tudi v tem, da zagotavlja trajnostno delovanje teh organizacij in omogoča, da so dejavnosti dostopne tudi

tistim, ki si jih sicer ne bi mogli privoščiti. V letu 2025 je MOM sofinancirala 16 društev upokojencev v skupnem znesku 42.000,00 EUR.

2.6 DRUŽBENO ANGAŽIRANJE IN ZAPOSILITEV

Po upokojitvi se številni starejši še vedno vključujejo v različne oblike dela, bodisi zaradi dodatnega dohodka bodisi z namenom ohranjanja aktivne vloge v družbi. Poseben pomen ima prostovoljsko delo, ki starejšim omogoča nadaljnjo družbeno vključenost, medgeneracijsko povezovanje ter aktivno preživljanje časa. Vključevanje starejših v prostovoljske aktivnosti pozitivno vpliva na njihovo duševno in telesno zdravje, saj zmanjšuje občutke osamljenosti in socialne izolacije ter krepi občutek koristnosti, pripadnosti in osebnega zadovoljstva. Hkrati starejši s svojim znanjem, življenjskimi izkušnjami in kompetencami pomembno prispevajo k razvoju lokalne skupnosti. Pogosto prevzemajo vlogo mentorjev, svetovalcev ali podpornih članov različnih organizacij in društev, s čimer ohranjajo aktivno in dragoceno vlogo v družbi.

Mestna občina Maribor se je leta 2022 vključila v projekt Prostofer, vseslovenski trajnostni prostovoljski program zavoda Zlata mreža, namenjen izboljšanju mobilnosti starejših občanov. Ime Prostofer izhaja iz besedne zveze »prostovoljni šofer« in predstavlja pomemben primer dobre prakse na področju medgeneracijskega sodelovanja, prostovoljstva ter socialne vključenosti starejših. Prostovoljstvo in programi, kot je Prostofer, imajo v sodobni družbi pomembno družbeno vlogo, saj prispevajo k večji povezanosti skupnosti, krepitvi solidarnosti ter izboljšanju kakovosti življenja ranljivejših skupin prebivalstva. Prostovoljni vozniki s svojim delom omogočajo starejšim lažji dostop do zdravstvenih storitev, javnih ustanov in drugih vsakodnevnih opravkov, pri čemer prevoz ne predstavlja zgolj logistične pomoči, temveč tudi pomemben socialni stik. Prostoferji so pogosto starejši aktivni posamezniki, ki želijo s svojim znanjem, časom in izkušnjami prispevati k dobrobiti skupnosti ter hkrati ohranjati svojo družbeno vključenost in aktivno življenje. Storitve tako pomembno vpliva tudi na zmanjševanje socialne izoliranosti in občutka osamljenosti med uporabniki. Do leta 2025 se je projektu Prostofer v Maribor pridružilo že 23 prostovoljcev, ki vsakodnevno opravijo številne prevoze po mestu in s tem pomembno prispevajo k večji dostopnosti storitev ter bolj vključujoči lokalni skupnosti.

Kot prostovoljci delujejo tudi člani Sveta za starejše MOM, ki ga sestavlja 14 članov z različnih področij. V letu 2025 so se sestali na šestih sejah, kjer so obravnavali problematiko starejših ter dali pobude in predloge. Seje so bile javne, zapisniki in vabila so se objavila na [spletni strani MOM](#). Prav tako so člani Sveta prostovoljno sodelovali pri organizaciji in izvedbi različnih dogodkov, namenjenim starejšim. V okviru Sveta za starejše delujejo tudi aktivne delovne skupine, ki obravnavajo posamezna vsebinska področja, povezana s starejšimi, ter pripravljajo predloge ukrepov in usmeritev za nadaljnji razvoj storitev in programov. Delovne skupine

omogočajo bolj poglobljeno strokovno obravnavo posameznih tem ter spodbujajo sodelovanje med različnimi deležniki na lokalni ravni.

Priloge 1-5: Poročila delovnih skupin

Tudi v društvu U3žo so prostovoljci opravili v poročevalskem obdobju številna administrativna, organizacijska, strokovna in animatorska dela.

V poletnih mesecih so prostovoljci in mentorji izvedli naslednje aktivnosti:

- evalvacija anketnih vprašalnikov za vseh 30 skupin;
- izvedli delavnico z mentorji (poročanje o delu v preteklem obdobju, predlogi za izboljšanje oz. spremembe programov za naslednje šolsko leto);
- mentorji so pripravili nove vsebine oz. posodobljene vsebine programov;
- testirali so nove oblike in vsebine izobraževalnih programov v fokusnih skupinah udeležencev;
- pripravili so razpored učnih ur za prihodnje šolsko leto;
- izdelali so vsebine za četrto številko glasila Nova znanja;
- pripravili so dogodek poletno srečanje članov U3žo.

2.7 KOMUNIKACIJA IN OBVEŠČANJE

Obveščенost je ključna za zagotavljanje kakovostne komunikacije s starejšimi. Pomembno je, da so starejši ustrezno seznanjeni z informacijami, ki vplivajo na njihovo življenje. Informacije morajo biti jasne, enostavne in dostopne. Pri komunikaciji s starejšimi je nujno, da se vzdržuje primeren in spoštljiv odnos. Pravilno izbrana komunikacija omogoča, da se starejši počutijo slišane, spoštovane in vključene v družbo.

Svet za starejše MOM je v letu 2025 organiziral dogodka, ki sta pripomogla k informiranju in ozaveščanju občanov. To sta bila Dan odprtih vrat Doma pod gorco ter praznovanje Mednarodnega dneva starejših. S sodelovanjem službe za stike z javnostjo MOM se je na prireditve vabilo medije, o dogajanju se je obveščalo tudi na občinski spletni strani.

Dan odprtih vrat Doma pod gorco

Junija 2025 sta se v okviru Dneva odprtih vrat Doma pod gorco promovirala Svet za starejše MOM in Informacijska pisarna za starejše. Predstavljeno je bilo delovanje Sveta in Informacijske pisarne ter delovanje brezplačnega telefona Infofon 65+ (svetovanje starejšim preko brezplačnega telefona 080 22 01), hkrati pa so promovirali tudi projekt Prostofer, brezplačne prevoze za starejše. Veliko zanimanja je bilo glede svetovanja v zvezi z demenco, ki ga opravlja Društvo spominčica Maribor v okviru Informacijske pisarne za starejše. Na stojnici je bil prisoten tudi Marjan Holc, podpredsednik Sveta za starejše in vodja društva Toti

DCA, kjer je nudil informacije o aktivnostih, ki jih izvajajo v dnevni centrih aktivnosti za starejše. Na dogodku so razdelili številne brošure in drugi informacijski material.

Slika 11: Predstavitev Sveta za starejše ob Dnevu odprtih vrat Doma pod gorco (foto: Mojca Krenčnik)

Mednarodni dan starejših

Organizacija združenih narodov je leta 1990 razglasila 1. oktober za mednarodni dan starejših. Na ta dan imamo priložnost izraziti starejšim spoštovanje, jim priznati njihov prispevek družbi. Leta 2025 je potekal pod sloganom: »Starejši kot gonilna sila lokalnih in globalnih ukrepov: naše ambicije, naše dobro počutje in naše pravice«. Svet za starejše Mestne občine Maribor je skupaj z društvom Toti DCA in nekaterimi društvi upokoencev ob podpori MOM pripravil proslavo. 01. oktobra 2025 je v Narodnem domu Maribor potekala proslava ob mednarodnem dnevu starejših. Zbrane sta nagovorila predsednik Sveta za starejše dr. Zmago Turk in podžupan Mestne občine Maribor Srečko Vilar, ki se je zahvalil prisotnim za njihov doprinos, modrost, izkušnje in trud. Kulturni program so oblikovali pevski zbori, dramske in plesne skupine ter gost Tone Partljič. Ob tem so se zahvalili nekdanji predsednici Metki Roksandić za uspešno vodenje Sveta za starejše. Ob Mednarodnem dnevu starejših je Zrela univerza Filozofske fakultete Univerze v Maribou v sodelovanju s Svetom za starejše Maribor izvedla tudi predavanje, ki je potekalo na Filozofski fakulteti. Predavanje z naslovom Naši domači tujci: mariborski župani od 1850 do 1981 sta izvedla izr. prof. dr. Aleš Maver in doc. dr. Martin Bele.

Sliki 12 in 13: Nastopajoči na proslavi in predavanje ob mednarodnem dnevu starejših (foto: Mojca Krenčnik)

O proslavi in o mednarodnem dnevu starejših so poročali tudi mediji:

- <https://net-tv.si/slovesna-prireditvev-sveta-za-starejse-mestne-obcine-maribor/>

Priloga 6: Poročilo o proslavi in predavanju ob mednarodnem dnevu starejših 2025

Spletna stran

Na spletni strani <https://maribor.si/> pod zavihkom Starejši – Svet za starejše (<https://maribor.si/mestni-servis/starejsi/svet-za-starejse/>) se uporabnikom sporočajo različne informacije, objavljajo vabila na seje Sveta za starejše, zapisniki sej, novice, zanimivosti ter različna dokumentacija povezana z delom Sveta. Stran je namenjena javnosti, starejšim in strokovnim službam.

Informacijska pisarna za starejše

Od 1. oktobra 2022 deluje na Slovenski ulici 40 Informacijska pisarna za starejše. Uradne ure informacijske pisarne so od ponedeljka do petka od 08.00 – 10.00. Starejši se lahko osebno oglasijo v pisarni, pokličejo na tel. št. pisarne 02 220 1 333, pokličejo na brezplačno tel. št. 080 22 01 ali pa pišejo na e-mail starejsi@maribor.si. V letu 2025 so starejši največkrat želeli pridobiti informacije o Prostoferju, o pomoči na domu, o oskrbovanih stanovanjih ter kontaktne številke različnih ustanov.

V Informacijski pisarni za starejše Mestne občine Maribor je uporabnikom na voljo tudi svetovalna dejavnost Društva za pomoč pri demenci Spominčica Maribor, namenjena individualnim pogovorom in strokovni podpori na področju demence. Svetovanje vodi Jožica Gamse, dr. med., specialistka psihiatrije, in poteka vsak četrtek med 11.15 in 13.15. Posveti so namenjeni predvsem svojcem oseb z demenco, ki se pri vsakodnevni skrbi za obolelega družinskega člana pogosto soočajo z vprašanji, stiskami ter potrebo po strokovnih usmeritvah in podpori. Na svetovanje pa se obračajo tudi posamezniki, ki pri sebi opažajo prve znake kognitivnih sprememb oziroma sumijo na začetne simptome demence. Obiskovalci v svetovalnici prejmejo strokovne informacije, praktične nasvete glede možnosti pomoči in podpore ter predvsem varen prostor za pogovor o svojih težavah, občutkih in strahovih, ki spremljajo soočanje z demenco. Svetovalnica nudi pomoč tudi na daljavo – strokovni sodelavci odgovarjajo na vprašanja po elektronski pošti in telefonu, s čimer omogočajo dostop do podpore širšemu krogu ljudi. Dejavnost pomembno prispeva k večji ozaveščenosti o demenci, zgodnjemu prepoznavanju bolezni ter izboljšanju kakovosti življenja oseb z demenco in njihovih svojcev.

Predavanje za zaposlene MOM - »Starejši odrasli in medgeneracijsko sodelovanje na delovnem mestu v razmerah postmoderne družbe«

V mesecu maju 2025 je bilo izvedeno predavanje za zaposlene MOM, ki sta ga izvedli zasl. prof. dr. Jana Goriup, predstojnica Katedre za socialno gerontologijo in višja predavateljica dr. Nataša Štandeker iz Univerze Alma Mater Europaea. Na predavanju so obravnavali izzive staranja prebivalstva in pomen medgeneracijskega sodelovanja v sodobnem delovnem in družbenem okolju. Predavanje je izpostavilo demografske spremembe, podaljševanje življenjske dobe ter vse večjo prisotnost različnih generacij na delovnem mestu, kar vpliva na komunikacijo, organizacijsko kulturo in odnose med zaposlenimi. Posebna pozornost je bila namenjena razumevanju značilnosti posameznih generacij, njihovih vrednot, načinov dela in pričakovanj ter vplivu stereotipov in predsodkov do starejših na kakovost sodelovanja in vključevanja zaposlenih.

V okviru predavanja je bil poudarjen pomen spoštljive komunikacije, medgeneracijskega povezovanja ter ustvarjanja spodbudnega in vključujočega delovnega okolja v javni upravi. Obravnavani so bili tudi pozitivni vidiki sodelovanja med generacijami, kot so prenos izkušenj, znanja in kompetenc, medsebojna podpora ter krepitev organizacijske učinkovitosti.

Zaključek predavanja je poudaril, da je uspešno soočanje z izzivi starajoče se družbe mogoče predvsem z razvijanjem medgeneracijskega razumevanja, odpravljanjem stereotipov ter spodbujanjem sodelovanja med zaposlenimi različnih starostnih skupin. Za delovanje javnih institucij, kot je MOM, je pri tem ključnega pomena oblikovanje vključujoče organizacijske kulture, ki temelji na spoštovanju, enakih možnostih in vrednotenju izkušenj vseh generacij.

2.8 STORITVE SKUPNOSTI IN ZDRAVSTVENIH SLUŽB

V celotnem programu socialnega varstva lokalne skupnosti po obsegu finančnih sredstev prevladujejo programi za starejše.

Socialno varstvo

Temeljna izhodišča politike socialnega varstva lokalne skupnosti in zastavljenega finančnega načrta na področju socialnega varstva se v letu 2025 niso spreminjala glede na predhodna leta. Mestna občina Maribor je sledila osnovnim ciljem zagotavljanja takšnih razmer in pogojev v mestu, ki bi posameznikom v povezavi z drugimi osebami v družinskem, delovnem in bivalnem okolju omogočali doseganje ravni kakovosti življenja, primerljive z drugimi v okolju ter skladne z merili človeškega dostojanstva. Pri tem je izhodišče ostalo, da je za socialno varnost, lastno blaginjo ter blaginjo družine najprej odgovoren vsak posameznik sam. Mestna občina Maribor je zastavljene cilje uresničevala z izvajanjem programov, projektov in upravnih nalog, s

katerimi je zagotavljala vključevanje vseh skupin prebivalstva in posameznikov, ki so pomoč potrebovali, tudi invalidov.

Zakonsko opredeljeni programi

Pomoč družini na domu je socialno varstvena pravica do storitve, namenjene starejšim, bolnim in invalidnim osebam, ki lahko s pomočjo varno in dostojno živijo v svojem domačem okolju, tako da se odloži potreba po institucionalnem varstvu. Način financiranja storitve pomoč na domu določa Pravilnik o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev, oprostitve plačil pa Uredba o merilih za določanje oprostitev pri plačevanju socialno varstvenih storitev.

V Mariboru od leta 2001 deluje Javni zavod Center za pomoč na domu Maribor. Ta socialno varstveni zavod, katerega ustanoviteljica je Mestna občina Maribor, v okviru svoje dejavnosti izvaja storitev pomoč na domu kot javno službo, EU projekte (delovna terapija, fizioterapija) in Družabništvo in spremstvo za starejše, bolne in invalidne osebe ter socialni servis. Že nekaj let je povprečno vsak mesec vključenih okoli 500 občanov.

Finančno najobsežnejša socialnovarstvena pravica v občinskem programu je institucionalno varstvo. Realizacija znaša okoli polovice celotnega področja proračunske porabe – socialno varstvo. Pravica je opredeljena v Zakonu o socialnem varstvu, Pravilniku o standardih in normativih za opravljanje socialnovarstvenih storitev, Pravilniku o metodologiji za oblikovanje cen socialnovarstvenih storitev in Uredbi o merilih za določanje oprostitev pri plačilih socialno varstvenih storitev in je namenjena starejšim od 65 let in mlajšim invalidnim osebam, ki so se zaradi zdravstvenih, socialnih ali drugih razlogov odločili, da se preselijo v institucijo, stanovanjsko skupino ali drugo družino, ki uporabnikom nadomeščajo ali dopolnjujejo funkcijo doma ali lastne družine. Institucionalno varstvo obsega osnovno oskrbo, socialno oskrbo in zdravstveno varstvo v skladu z veljavno zakonodajo.

Do plačila oz. doplačila oskrbnih stroškov je bilo v letu 2025 upravičenih mesečno okoli 450 oseb v skupaj 44 vseh vrstah institucionalnih zavodov in sicer: splošni socialni zavodi, kombinirani zavodi, posebni socialni zavodi in stanovanjske skupine v okviru javne službe v Polžu, Zvezi sonček, v Medobčinskem društvu Sožitje in izven mreže javne službe v skladu z zakonsko možnostjo systemskega reševanja institucionalnega varstva na osnovi pogodb, v sodelovanju s Centrom za socialno delo Maribor, to je v Ozari, Zavodu Franko in društvu Altra.

V letu 2025 se je postopoma pričelo uveljavljanje pravic iz Zakona o dolgotrajni oskrbi. Obveznost lokalne skupnosti je bila zagotoviti mrežo dolgotrajne oskrbe na domu, za kar je MOM sklenila ustrezno pogodbo z dvema javnima zavodoma, Center za pomoč na domu Maribor in Zdravstvenim domom dr. Adolfa Drolca.

Občinski programi

Na področju socialnega varstva je vsako leto objavljen javni razpis za sofinanciranje dopolnilnih socialnovarstvenih programov nevladnih organizacij, javnih zavodov in drugih

izvajalcev. Namenjen je preprečevanju in reševanju socialne problematike ranljivih skupin prebivalstva, družin in posameznikov, ki se zaradi različnih razlogov znajdejo v socialnih stiskah in težavah ali v težkih življenjskih situacijah. Razpisanih je deset področij, šesto področje je namenjeno izključno starejšim in sicer socialnovarstvenim programom – dnevni centri za starejše izven institucionalnega varstva, opolnomočenje starejših in neformalna izobraževanja starejših. Te programe sta v letu 2025 izvajala Toti DCA in Društvo univerza za tretje življenjsko obdobje.

Organizacije in društva, ki izvajajo socialno varstvene in humanitarne programe ter programe za krepitev zdravja, predstavljajo mrežo organiziranih storitev kot dopolnitev javnim službam socialnega varstva in zdravstva v mestu. Vsako leto se prijavljajo na razpis in z občino sklenejo pogodbo o sofinanciranju. Sofinanciranje programov društev ter drugih organizacij, ki med drugim izvajajo tudi programe za starejše, je bilo izvedeno na osnovi dveh javnih razpisov v letu 2025 in sicer »programi za krepitev zdravja« (sofinanciranje 39 izvajalcev, 58 programov, v višini 37.600,00 EUR) in »socialnovarstveni programi« (sofinanciranje 64 izvajalcev, 97 programov, v višini 179.980,00 EUR).

E-oskrba

E-oskrba je socialnovarstvena storitev socialnega servisa, ki starejšim omogoča samostojnejše, bolj varno in neodvisno bivanje v domačem okolju, saj zagotavlja 24-urno povezavo z asistenčnim centrom oz. zdravstvenim osebjem in organizacijo pomoči, če jo uporabniki potrebujejo. Mestna občina Maribor z javnim razpisom za subvencioniranje socialno varstvene storitve socialnega servisa oskrbe na daljavo zagotavlja pomoč občanom pri kritju stroškov uporabe storitve e-oskrbe, in sicer z mesečno subvencijo v višini 10 eur za obdobje 24 mesecev. Do subvencije so upravičene fizične osebe s stalnim prebivališčem v Mestni občini Maribor, ki morajo izpolnjevati en pogoj iz vsaj dveh različnih kriterijev javnega razpisa. Kriteriji so opredeljeni po kategorijah, in sicer kot starostni pogoj, bivanjske okoliščine, bolezensko stanje in socialni položaj vlagatelja. Na dan 31. 12. 2025 je Mestna občina Maribor storitev E-oskrbe sofinancirala 18 uporabnikom.

Varuhinja bolnikovih pravic

Institut varuhinje bolnikovih pravic je leta 2001 ustanovil Mestni svet Mestne občine Maribor za potrebe občanov mesta Maribor in občanov statistične regije Podravja. Podlago za delovanje predstavlja Sklep o ustanovitvi varuha bolnikovih pravic in njegovih pristojnosti (MUV, št. 18/01) ter Poslovnik o delu varuha bolnikovih pravic. MS MOM je 24. 2. 2002 za opravljanje funkcije varuha bolnikovih pravic s šestletnim mandatom, imenoval upokojeno profesorico industrijske pedagogike, Magdo Žezlino. V letu 2010 je na pobudo varuhinje prišlo do zamenjave in MS MOM je po razpisu za novega varuha potrdil Franceta Prosnika, upokojenega magistra klinične psihologije. Varuh je začel svoj mandat s 1. oktobrom 2010.

Junija 2019 je delo prevzela Lidija Breznik, mag. soc. geront, junija 2025, po izteku njenega šestletnega mandata pa z delom nadaljuje nova varuhinja mag. Jasna Cajnko.

Pisarna varuhinje bolnikovih pravic sprejema osebne pobude in pritožbe bolnikov in njihovih svojcev vsak delovni dan (uradne ure so objavljene na spletni strani Mestne občine Maribor). Za osebne obravnave je zaželen predhodna najava, v ostalih dnevih pa je možno dobiti informacije pri strokovni svetovalki v pisarni varuhinje Manji Habjanič Cmager, univ. dipl. prav. ali se naročiti po telefonu (02/2201-634, 02/228-22-23) ali elektronski pošti varuh.bp-mb@maribor.si.

Pisarna varuhinje bolnikovih pravic se nahaja v občinski stavbi na Ulici heroja Staneta 1, v Mariboru. Pogoje za delovanje instituta varuha bolnikovih pravic zagotavlja MOM in nekatere občine statistične regije Podravja, v skladu s sprejetim sporazumom o sodelovanju.

Pobudo za začetek postopka pri varuhinji bolnikovih pravic lahko da vsak, ki meni, da so mu bile z dejanjem ali opustitvijo javnega zdravstvenega zavoda ali koncesionarja kršene pravice. Varuhinja bolnikovih pravic lahko javnim zdravstvenim zavodom ali koncesionarjem naslovi: predloge, mnenja, kritike ali priporočila, ki jih ti obravnavajo in nanje odgovarjajo. Delovno področje varuha bolnikovih pravic zajema obravnavanje pritožb bolnikov zoper potek in posledice zdravljenja ter zaradi neprimerne ali nevljudnega odnosa zaposlenih v javnih zdravstvenih zavodih ali pri koncesionarjih. Pri svojem delu je neodvisna in samostojna. Postopek obravnave je za bolnike zaupen in neformalen ter za stranke brezplačen.

Institut varuha bolnikovih pravic je s svojim delovanjem in opozorili na potrebo po enotni pravni ureditvi s področja varstva pacientovih pravic, pomembno vplival na sprejetje Zakona o pacientovih pravicah (Uradni list RS št. 15/2008, 55/2017, 177/20 in 100/22 - ZNUZSZS) in s tem imenovanje zastopnikov pacientovih pravic. Varuh bolnikovih pravic ostaja samostojna lokalna institucija, ki z neformalnim postopkom zagotavlja pomoč bolnikom pri uveljavljanju pravic na področju zdravstvenega in pokojninsko invalidskega zavarovanja.

Varuhinja bolnikovih pravic na področju varstva invalidov zagotavlja pomoč za lažje uveljavljanje pravic iz področja zdravstvenega ter pokojninskega in invalidskega zavarovanja (pravic do telesne okvare in invalidnine, dodatka za pomoč in postrežbo, invalidske pokojnine,..). V ta namen sodeluje s predstavniki in strokovnimi sodelavci Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, člani invalidskih komisij oz. izvedenskimi organi, zdravniki, predstavniki delodajalcev (uveljavljanje pravice do premestitve in dela s krajšim delovnim časom), društvi invalidov in številnimi drugimi institucijami.

V postopku uveljavljanja pravic iz področja invalidnosti pri ZPIZ-u, zagotavlja varuhinja bolnikovih pravic pomoč v obliki svetovanja, informiranja in sestavljanja pritožb zoper izdane

odločbe na prvi stopnji, pri čemer ugotavlja, da bolniki slabo poznajo pravne predpise in s tem pravice s tega področja.

V letu 2025 je varuhinja bolnikovih pravic na povabilo zainteresiranih društev invalidov oziroma njihovih združenj izvedla predavanja in srečanja, na katerih je predstavila področje dela pisarne varuhinje bolnikovih pravic ter jih seznanila z zakonsko predpisanimi pravicami in pritožbenimi postopki na področju zdravstva in pravic pacientov. Povezovanje z društvi invalidov je potekalo tudi preko sodelovanja na sejah delovnih skupin Sveta invalidov in Svetu za starejše.

V okviru svojega delovanja varuhinja spremlja razmere na področju varstva invalidov in starejših oseb ter na zaznane sistemske in individualne težave, s katerimi se te osebe soočajo, opozarja širšo javnost in pristojne institucije. V letu 2025 je pisarna varuhinje zaznala povečano potrebo po svetovanju in informiranju starejših oseb, predvsem v zvezi z uveljavljanjem pravic na področju dolgotrajne oskrbe.

Projekt Ready4Heat

Mestna občina Maribor izvaja evropski projekt Ready4Heat v okviru katerega je bila pripravljena Strategija in akcijski načrt za blaženje in preprečevanje negativnih posledic vročinskih valov. Akcijski načrt zajema kratko-, srednje- in dolgoročne ukrepe za zaščito zdravja prebivalstva – predvsem ranljivih skupin kot so starejši, invalidi, majhni otroci, nosečnice. Med kratkoročne ukrepe spada tudi ozaveščanje ranljivih skupin kot so starejši in invalidi kako se zaščititi pred toplotnim udarom in opozarjanje ob napovedi vročinskega vala. Statistični podatki Evropske unije razkrivajo, da je v zvezi s podnebnimi spremembami največ zdravstvenih težav in smrti v mestih EU prav zaradi toplotne obremenitve starejših, kroničnih bolnikov in oseb z oviranostmi v času vročinskih valov.

V okviru projekta Ready4Heat je bil za območje mesta Maribor v letu 2025 vzpostavljen opozorilni sistem, na katerega so se lahko prebivalci brezplačno prijavili. Preko SMS sporočila so prejeli opozorilo ob napovedi vročinskega vala z namenom pravočasnega ukrepanja. Opozarjanje je namenjeno predvsem ranljivim skupinam, ki prejmejo sporočilo dva dni pred napovedanim vročinskim valom. Na ta način se lahko starejši, njihovi svojci ter drugi ogroženi prebivalci pripravijo na čas vročine in opravijo potrebne nakupe in druge nujne opravke pred nastopom vročinskega vala. Izdan je bil letak in brošura z nasveti za ranljive skupine, kako ravnati v vročih dneh za zaščito svojega zdravja. Za koordinatorje v društvih upokojencev je bilo izvedeno izobraževanje kako zaščititi svoje zdravje v času vročinskih valov, ki so ga prenesli na starejše prebivalce, ki jih obiskujejo doma in jim pomagajo. Prav tako je bila izdana brošura v »lahkem branju« z nasveti o zaščiti zdravja. Publikacije so bile razdeljene v društvih upokojencev, društvih invalidov, društvih za kronične bolezni, zdravstvenih domovih, domovih

starejših občanov in drugih organizacijah, ki sodelujejo s starejšimi, osebami s kroničnimi boleznimi in oviranostmi.

Posvet z razpravo: Dolgotrajna oskrba na domu

6. maja 2025 sta v Vetrinjskem dvoru Svet za starejše Mestne občine Maribor in SUS – območna enota za Podravje in Koroško organizirala posvet o dolgotrajni oskrbi na domu. Namen posveta je bil predstaviti zakonodajni okvir dolgotrajne oskrbe, osvetliti obstoječe prakse ter izpostaviti izzive in možnosti za učinkovito izvajanje sistema v praksi.

Uvodne pozdrave so podali predstavniki organizatorjev, strokovne prispevke pa so predstavili predstavniki lokalne skupnosti, centra za socialno delo, izvajalcev pomoči na domu ter zdravstvene dejavnosti.

Razprava je poudarila pomen novega Zakona o dolgotrajni oskrbi, ki predstavlja pomemben korak k sistemski ureditvi področja. Izpostavljena je bila potreba po nadaljnjem prilagajanju zakonodaje, predvsem na področju kadrovske rešitve, vključevanja družinskih oskrbovalcev ter zagotavljanja ustreznih pogojev za izvajanje storitev. Udeleženci so opozorili tudi na pomanjkanje kadra in potrebo po prilagoditvah bivalnega okolja uporabnikov.

Predstavniki Mestne občine Maribor so predstavili priprave na vzpostavitev sistema dolgotrajne oskrbe na domu, organizacijo izvajalske mreže ter predvidene oblike financiranja. Poudarjeno je bilo, da bo dolgotrajna oskrba potekala vzporedno z obstoječimi oblikami pomoči na domu, pri čemer bo pomembno sodelovanje vseh deležnikov.

Center za socialno delo je predstavil naloge vstopnih točk, postopek uveljavljanja pravic ter sistem ocenjevanja upravičenosti uporabnikov. Upravičenci bodo glede na stopnjo potreb razvrščeni v različne kategorije, ob tem pa bo za vsakega pripravljen individualni načrt storitev. Izvajalci pomoči na domu in patronažnega varstva so izpostavili pomen medinstitucionalnega sodelovanja, organizacijskih priprav ter zagotavljanja dostopnosti storitev tudi v bolj oddaljenih okoljih. Posebej je bilo opozorjeno na kadrovske izzive in na potrebo po učinkovitem prehodnem obdobju med oddajo vloge in začetkom izvajanja storitev.

Sklep posveta je bil, da je za uspešno izvajanje dolgotrajne oskrbe na domu ključno usklajeno sodelovanje države, občin, izvajalcev in drugih deležnikov, ob hkratnem zagotavljanju ustreznih kadrovske, organizacijske in finančne pogojev.

Slika 14: Posvet v Vetrinjskem dvoru (foto: Mojca Krenčnik)

O posvetu so poročali tudi mediji:

- <https://vecer.com/maribor/aktualno/dolgotrajna-oskrba-na-domu-kaj-lahko-pricakujete-1-julija-10382663>

Priloga 7: Poročilo o Posvetu o dolgotrajni oskrbi na domu

3. ZAKLJUČEK

Mestna občina Maribor je v letu 2025 z izvajanjem aktivnosti v okviru Akcijskega načrta »Starosti prijazen Maribor« nadaljevala prizadevanja za ustvarjanje vključujočega, dostopnega in kakovostnega okolja za starejše prebivalce. Izvedeni programi in aktivnosti na področjih mobilnosti, bivanja, družbenega vključevanja, izobraževanja ter medgeneracijskega sodelovanja pomembno prispevajo k spodbujanju aktivnega staranja, večji socialni vključenosti starejših in izboljšanju njihove kakovosti življenja.

Poseben poudarek je bil namenjen izboljševanju dostopnosti storitev in javnega prostora, razvoju podpornih programov za samostojno bivanje starejših ter spodbujanju njihove aktivne vloge v lokalni skupnosti. Izvedene aktivnosti potrjujejo dobro sodelovanje javnih zavodov, društev, nevladnih organizacij in drugih deležnikov, ki s skupnim delovanjem soustvarjajo starosti prijazno okolje.

Ob tem se Mestna občina Maribor zaveda, da demografske spremembe in naraščajoče potrebe starejšega prebivalstva zahtevajo nadaljnje sistematično načrtovanje, medsektorsko povezovanje ter razvoj novih storitev in programov. Tudi v prihodnje bo občina stremela k oblikovanju okolja, ki bo starejšim omogočalo varno, dostojanstveno, aktivno in čim bolj samostojno življenje ter enakovredno vključevanje v družbo.

PRILOGE

- Priloga 1: Poročilo o opravljenem delu skupine za Aktivno in zdravo staranje v letu 2025
- Priloga 2: Poročilo o opravljenem delu v letu 2025 skupine za izobraževanje in medgeneracijsko sodelovanje
- Priloga 3: Kratko poročilo delovne skupine Sveta za starejše MOM za informiranje
- Priloga 4: Kratko poročilo o delovanju delovne skupine Sveta za starejše MOM za dostopnost in mobilnost
- Priloga 5: Poročilo delovne skupine za dolgotrajno oskrbo
- Priloga 6: Poročilo o proslavi in predavanju ob mednarodnem dnevu starejših 2025
- Priloga 7: Poročilo o posvetu z razpravo Dolgotrajna oskrba na domu, ki je bil 6.5.2025 v Vetrinjskem dvoru v Mariboru

**Poročilo o opravljenem delu skupine za Aktivno in zdravo staranje
v letu 2025**

Vodja delovne skupine: Marjan Holc
Članica: Lidija Breznik, mag, dr. Lučka Lorber
Zunanja članica:
Gala Lašič, VGC+ srce Štajerske, projektna delavka

Delovna skupina Aktivno in zdravo staranje išče, spodbuja ter povezuje različne izvajalce v MOM in širše k sodelovanju za skupne aktivnosti za starejše, jih promovira z lastnimi aktivnostmi ali z usmerjanjem k iskanju informacij v že izdelane mreže.

Tudi sami člani delovne skupine in Sveta znotraj svojih organizacij (TOTI DCA, Zavod Alojja, društvo Spominčica, društva upokojencev v Mariboru...) usmerjamo naše vsakodnevno delo v smeri povezovanja in iskanja skupnih sinergij.

V letu 2025 bi izpostavili nekaj izvedenih aktivnosti:

Mreža socialno varstvenih programov zDRAVka - <https://zdravka.si/>

Aktivno smo sodelovali pri vzpostavitvi mreže zDRAVka in sklenitvi Sporazuma o vzpostavitvi mreže. Poslanstvo je povezovanje programov socialnega varstva z namenom celovite obravnave posameznikov in družin v stiski.

Vizija je postati referenčno podporno okolje za izvajanje socialnovarstvenih programov, ki bodo prispevali h kvaliteti življenja ranljivih ciljnih skupin v Mestni občini Maribor.

Pravilniku o postopkih in merilih pri dodeljevanju mestnih socialno varstvenih pomoči in izvajanju drugih nalog Mestne občine Maribor, ki ne sodijo med dejavnosti javnih služb na področju socialnega varstva

Že v prvem mandatu Sveta za starejše smo si prizadevali za spremembo Pravilnika, kar je podprla tudi takratna podžupanja Alenka Iskra in Lilijana Zorko, vodja Sektorja za zdravstvo in socialno varstvo.

V »Pravilniku o postopkih in merilih pri dodeljevanju mestnih socialno varstvenih pomoči in izvajanju drugih nalog Mestne občine Maribor, ki ne sodijo med dejavnosti javnih služb na področju socialnega varstva«, se je spremenil in dopolnil 21. člen na način, da se postopek letnega javnega razpisa lahko začne ne glede na sprejem proračuna Mestne občine Maribor, pri čemer pa samih odločb o izbiri programov javnega razpisa ni mogoče izdati pred sprejemom proračuna za leto, v katerem se odločba izdaja.

Na novo je tudi določeno, da se javni razpis objavi v uradnem glasilu mestne občine Maribor in ne več v Uradnem listu RS.

Spremembe in dopolnitve Pravilnika so bile sprejete na 23. redni seji mestnega sveta Mestne občine Maribor, ki je bila 27. marca 2025 (GMS – 513).

Učinki sprememb in dopolnitev so bili vidni že v letošnjem letu, saj je že bil objavljen javni razpis za sofinanciranje socialno varstvenih programov za leto 2026, seveda pa posredno vplivajo na programe aktivnega in zdravega staranja, saj zagotavljajo stabilnejše in hitrejše sofinanciranje socialno varstvenih programov v tekočem letu številnim društvom, ki delujejo na tem področju.

Organizacija proslave ob Svetovnem dnevu starejših –1. oktober 2025

Že od leta 2021 Svet za starejše Ob mednarodnem dnevu starejših pripravi svečano proslavo ob podpori in sodelovanju MO Maribor. Letos je bila svečana proslava v Narodnem domu, pripravili smo vsebinski del proslave, v kateri so sodelovala društva – TOTI DCA Maribor, Medgeneracijski center Danica Duplek, Dom pod gorco, DU Malečnik in DU Ruše. Žal je drmski igralec Bojan Marošević zbolel, vendar ga je odlično »nadomeščal« naš pisatelj Tone Partljič.

Z delovno skupino za informiranje smo pripravili sporočilo za javnost o tem dogodku in v sodelovanju s Službo odnosov z javnostmi MO Maribor poskrbeli za promocijo dogodka.

Soseska Novo Pobrežje

Stanovanjski sklad RS (SSRS) načrtuje v letu 2026 pričetek gradnje soseske Novo Pobrežje, v kateri je načrtovanih 60 varovanih stanovanj in prostori za dnevni center aktivnosti za starejše TOTI DCA Maribor, podobno kot v soseski Pod Pekrsko gorco. Z vodjem projekta in projektantsko skupino sodelujem pri načrtovanju prostorov za TOTI DCA, da bodo čim primernejši za izvajanje aktivnosti, prav tako posredujem izkušnje bivalnih pogojev za varovana stanovanja, za kar še ne obstajajo standardi ali merila. V naslednjem letu bi lahko Svet obravnaval to tematiko ter svoje predloge posredoval SSRS, saj bi imeli večjo težo in pomen.

Sodelovanja z MČ in KS

Zavod Alojja prispeva k aktivnemu življenju starejših z utrjevanjem dolgoletnega sodelovanja z vsemi MČ in KS na področju svetovalnih programov demence, razvil je tudi skupni program Umovadba z Mariborsko knjižnico.

Društvo TOTI DCA že vrsto let sodeluje z MČ in KS, v svojem programu Javni dogodki pa je gostilo vrsto društev, institucij in posameznikov.

Vsekakor bi na področju povezovanja in sodelovanja lahko omenili še številna druga društva, vendar je pomembna vloga omenjenih društev tudi ta, da sta učna baza za bodoče kadre za področje sociale in zdravstva.

Meritev družbenega učinka Sveta

Pripravili smo tudi osnovni predlog za meritev družbenega učinka.

Za lažje in pravilno razumevanje odločevalcev o pomembnosti dela Sveta za starejše kot posvetovalnega organa župana MO Maribor, in seveda vseh izvajalcev programov za aktivno življenje starejših, je nujno opisati in izmeriti družbeni učinek, sploh na način, da je izražen tudi finančno. Pomen družbenega učinka je Evropa podala s sprejetjem Evropske direktive za obvezno trajnostno poročanje o vplivih večjih organizacij za družbo in okolje v letih 2023 in 2024. Direktiva je že junija 2025 prešla v slovensko zakonodajo. Čeprav je evropski Omnibus

letos zahteve nekoliko omilil, je dejstvo, da bomo morali vsi skupaj do leta 2030 že z vidika omejevanja podnebnih sprememb ustvarjati, meriti in komunicirati pozitivne družbene (in okoljske) učinke. To že počnejo nekatera socialna podjetja v Sloveniji; odločba o obveznem poročanju je v pripravi. Prav družbeno odgovorne organizacije in socialne ustanove so največji zgled in nosilci pozitivnih družbenih učinkov, zato predlagamo uvedbo pilotnega projekta za merjenje družbenih učinkov v Mestni občini Maribor na področju socialne.

Maribor, 12.12.2025

Marjan Holc

Poročilo o opravljenem delu v letu 2025 skupine za izobraževanje in medgeneracijsko sodelovanje

Člani skupine: Jelka Kolmanič, Svet MOM, Jure Legvart, Svet MOM, prof. dr. Alja Lipavac Oštir, FF UM, izr. prof. dr. Matjaž Debevc, CZPUVU UM, Benjamin Habinc, študent FZV UM.

V mesecu maju smo pristopili k oblikovanju in dopolnitvi ključnih dokumentov:

- *Programa dela za leto 2025*, ki je bil potrjen na svetu za starejše MOM, 20.6. 2025;
- Akcijskega načrta za izboljšanje položaja starejših v *Mestni občini Maribor 2022-2030*;
- *Strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti MOM 2025-2030*. Sodelovanje s strokovno službo je potekalo konstruktivno v tej prvi fazi.

Na Mednarodni dan starejših, 1. oktober 2025 smo skupaj z Zrelo univerzo Filozofske fakultete Univerze v Mariboru (ZUF) in Mestna občina Maribor organizirali **predavanje** z naslovom ***Naši domači tujci: Mariborski župani od 1850 do 1918***. Predavala sta izr. prof. dr. Aleš Maver in doc. dr. Martin Bele, oba sta predavatelja na Oddelku z zgodovino Filozofske fakultete UM.

Posamezni člani skupine smo se 2. 10. 2025 udeležili in sooblikovali spletni razgovor **Izzivi človečnosti**, ki ga je moderiral zasl. prof. dr. Danijel Rebolj. Razmere v svetu in v družbah se že nekaj let odmikajo od zavezanosti miru, od spoštljivih odnosov, ustaljenega reda in stabilnosti, v skrajnosti, ki škodujejo veliki večini človeštva in planetu, na katerem živimo. Iztočnice za pogovor so podali:

- Zasl. prof. dr. Silvo Devetak, Geopolitični vidiki vojne v Ukrajini
- Dr. Darja Piciga, Integralni pristop z vrednotami trajnostnosti in družbene odgovornosti za vzpostavljanje dinamičnih ravnotežij v svetu, polnem kriz: dolgoročna perspektiva
- Prof. dr. Boris Cizelj, Modrost obvezuje
- Zasl. prof. dr. Šime Ivanjko, Človečnost potrebuje pravni okvir, ki zagotavlja pravičnost, varnost in enakost
- Iz. prof. dr. Marjeta Ciglencečki, Poziv k miru v likovni umetnosti
- Zasl. prof. dr. Danijel Rebolj, Ni jaza, ni problema / No self, no problem

Na naslednji spletni razgovor in diskusijo bomo povabili vse člane Sveta za starejše MOM in predstavnike mladih, da okrepiamo medgeneracijsko razpravo.

Na Dan Mestne občine Maribor, 20. oktober 2025 smo se udeležili organiziranih dogodkov.

Ob 50-letnici Univerze v Mariboru in ob zaključku aktivnosti NOO pilotnega projekta Agilni razvoj izobraževanj in mikrodokazil smo se udeležili dogodka »**Povezani v znanju: Sooblikujmo prihodnost izobraževanj in trga dela**«, ki je bil 23. oktobra 2025 v hotelu Habakuk v Mariboru. Dogodek je bil namenjen promociji vseživljenjskega učenja ter krajših izobraževanj in usposabljanj, ki vodijo do pridobitve mikrodokazil Univerze v Mariboru. Osrednji namen dogodka je bil spodbujanje sodelovanja delovnega okolja z Univerzo v Mariboru, saj je področje vseživljenjskega učenja in pridobitev ustreznih kompetenc, ki jih narekujejo potrebe prihodnjega trga dela, ključno za prihodnje zaposlovanje. Sledila je

predstavitev fakultet Univerze v Mariboru, ki so se lokalnemu delovnemu okolju predstavile s širokimi možnostmi sodelovanj.

V petek, 14. novembra 2015 je bila uspešno izvedena konferenca *Mreže znanja za dolgoživo družbo: odprta univerza*, ki jo je Center za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje UM soorganiziral skupaj z Modro fakulteto Univerze v Ljubljani. S svojim prispevkom **Starosti prijazno univerzitetno mesto: Izzivi in priložnosti Maribora** je sodelovala dr. Lučka Lorber. Kot častni gost se je konference udeležil g. Srečko Vilar, podžupan MOM. E-zbornik povzetkov vseh prispevkov: <https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/book/823>
PPT predstavitev prispevkov: <https://www.verbaseniorum.si/aktivnosti/predavanja>.

Dr. Lučka Lorber je tudi avtorica prispevka, ki je natisnjen in dostopen v monografiji "**Vedno radovedni: izzivi in priložnosti za učenje starejših odraslih na univerzah**". Publikacija je izšla novembra 2025 na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani: <https://ebooks.uni-lj.si/ZalozbaUL/catalog/book/823>.

Organizirali smo sestanek podžupana g. Srečka Vilarja s predstavniki Univerze v Mariboru, ki je potekal 10.11. 2025 v Kabinetu župana. Osnovna tema sestanka je bil pomen vseživljenjskega visokošolskega učenja v univerzitetnem mestu Maribor. Spoznanje, da je človeški kapital ključno gonilo razvoja, narekuje, da mora politika tesno sodelovati z visokoškolskimi institucijami za nadgradnjo spretnosti in kompetenc prebivalstva. Pri pripravi sestanka smo izhajali iz Sporazuma med Univerzo v Mariboru in Mestno občino Maribor, ki je bil podpisan 1. junija 2015. Poudarjen je bil tudi pomen kompetenc pri vseživljenjskem učenju. Na UM so razdelili vseživljenjsko izobraževanje na 3 kategorije: prvi pristop, kjer ni preverjanje znanja; drugi pristop, kjer se preverja znanje in fakulteta izda potrdilo; tretji pristop je podelitev mikrodokazil skozi akreditacijo.

Skupne ugotovitve in dogovori udeležencev sestanka:

- za potrebe prebivalcev MOM v novih družbenih razmerah je potrebno razvijati visokošolske programe vseživljenjskega učenja za doseganje kvalitetnih kompetenc znanja;
- okrepiti je potrebno promocijo in razvoj visokošolskih vseživljenjskih programov med gospodarskimi subjekti in mestnimi institucijami;
- pristopi se k oblikovanju predloga skupnega sodelovanja na dogodkih, ki bi krepili zavedanje o nujnosti vseživljenjskega učenja za doseganje ustreznih kompetenc znanja;
- na osnovi skupnega interesa bi razmislili o možnosti skupnega sodelovanja do naslednjega sestanka, predvidoma v januarju 2026.

Člani skupine smo se povezovali v živo in preko spletne komunikacije. Aktivno smo sodelovali na vseh sejah Sveta za starejše MOM v letu 2025.

Dr. Lučka Lorber,
vodja skupine

Maribor, 2. 12. 2025

Kratko poročilo delovne skupine Sveta za starejše MOM za informiranje in načrtovane aktivnosti za leto 2026

Delovno skupino sestavljajo Marjan Pungartnik in Tomaž Kšela (vodja) ter predstavniki posameznih delovnih skupin, ki so nosilci določenih aktivnosti, o katerih Svet za starejše MOM informira širšo javnost oziroma jih promovira.

Ob mednarodnem dnevu starejših je svet za starejše MOM 1.oktobra v sodelovanju z društvom Toti DCA, nekaterimi društvi upokojencev, Domom pod gorco, MGC Danica in ob podpori Mestne občine Maribor pripravil svečano proslavo v Narodnem domu.. Delovna skupina za informiranje je ob sodelovanju Marjana Holca pripravila sporočilo za javnost o tem dogodku in v sodelovanju s Službo odnosov z javnostmi MOM poskrbela za njegovo promocijo.

V letu 2026 bo delovna skupina za informiranje še naprej skrbela za informiranje javnosti o stališčih, pobudah in aktivnostih Sveta za starejše MOM, poleg tega pa bo pretresla možnosti, kako izboljšati informiranje o pravicah in možnostih starejših nasploh na območju mestne občine (Prispevki za časopis Mestne zgodbe, ki ga izdaja MOM; prispevki za spletno stran MOM, priprava publikacije Starejšim prijazen Maribor, zbornik literarnih prispevkov starejših o doživetjih v Mariboru itd.)

Tomaž Kšela

Kratko poročilo o delovanju delovne skupine Sveta za starejše MOM za dostopnost in mobilnost v letu 2025 in načrtovane aktivnosti v letu 2026

Delovna skupina Sveta za starejše MOM za dostopnost in mobilnost v sestavi Stanislav Kozar, Branko Medik in Tomaž Kšela (vodja) je spremljala razmere in sodelovala v aktivnostih na svojem področju.

Konec maja (30.5.2025) je naš predstavnik sodeloval na 5. forumu predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar »Bivanjska problematika mladih in starejših: Ključ do rešitve«, ki se je končal s sprejemom splošnih priporočil. Ta med drugim vsem dejavnikom v državi priporočajo, da se v cilju pomoči starejšim in mladim zavzemajo za prenavo in prestrukturiranje obstoječega stanovanjskega fonda, pri čemer je na pomembno mesto postavljeno priporočilo za vgradnjo dvigal v večstanovanjske zgradbe.

Svet za starejše je v preteklosti predlagal, da bi v Mariboru vzorčno vgradili dvigalo v enega od blokov. Na začetku avgusta (1. 8.2025) je Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor (JMSS Maribor) slovesno otvoril novo osebno dvigalo v večstanovanjski stavbi na naslovu Makedonska ulica 31 v Mariboru (trak sta prerezala župan Sašo Arsenovič in predsednik sveta za starejše MOM dr. Zmago Turk). Vgradnja dvigala predstavlja pomembno izboljšavo bivalnih pogojev za vse stanovalce, zlasti za starejše, gibalno ovirane in invalide ter mlade družine z otroškimi vozički, saj omogoča varnejši in dostopnejši dostop do vseh nadstropij stavbe. Tako smo v Mariboru pridobili »vzorčen primer«, ki bo v pomoč vsem, ki se bodo odločili za vgradnjo dvigala v svojo večstanovanjske zgradbo. Izkušnje bodo v prihodnje zainteresiranim lahko posredovali tudi preko pisarne MOM za starejše, Slovenska 40, soba 3.

Tudi na Festivalu za tretje življenjsko obdobje (F3ŽO) v Ljubljani (od 30. septembra do 3. oktobra 2025) smo podobno kot vsako leto opozarjali na potrebo po vgradnji dvigal v večstanovanjske stavbe brez njih.

Tudi zahvaljujoč večletnim prizadevanjem Sveta za starejše MOM se je v Mariboru in Sloveniji zavest o nujnosti vgradnje dvigal v večstanovanjske stavbe brez njih okrepila. Delovna skupina je opozarjala, da bi vgradnja dvigal stekla hitreje, če bi dodatno poenostavili zakonodajo (delno je že bila poenostavljena), če bi zagotovili sredstva za subvencioniranje vgradnje dvigal iz strukturnih skladov EU ter če bi spodbudili upravnike večstanovanjskih zgradb, da bi postali iniciatorji vgradnje dvigal v bloke brez njih.

Člana delovne skupine (Kozar, Medik) sta aktivno spremljala tudi preurejanje javnega avtobusnega mestnega prometa v Mariboru in odzive uporabnikov, zlasti starejših, na nove rešitve, ki so v javnosti povzročile kar precej kritik in nezadovoljstva. Po tem, ko so v Marpromu prisluhnili pripombam in začeli iskati dodatne rešitve, se je zadovoljstvo uporabnikov povečalo, vendar bo za nekatere uporabnike nujno poiskati še boljše rešitve.

Člana delovne skupine (Kozar, Kšela) sta se prijavili za sodelovanje na delavnici z mladimi uporabniki skirojev in drugimi deležniki na Trgu svobode »Križišče mikromobilnosti« ob mednarodnem tednu mobilnosti (16 do 22.9. 2025), vendar je bila zaradi slabih vremenskih razmer odpovedana.

Načrtovane aktivnosti v letu 2026

Delovna skupina bo še naprej spremljala aktualna dogajanja na svojem področju ter Svetu za starejše MOM v razpravo predlagala stališča, pobude in aktivnosti. Nadaljevali bomo predvsem s prizadevanji za vgradnjo dvigal (ožji posvet z vsemi pristojnimi v Mariboru, po možnosti priprava zloženke »Kako vgraditi dvigalo v blok brez njega«), za nadaljnje urejanje javnega mestnega avtobusnega prometa, za nameščanje klopi v mestu in ob sprehajalnih poteh ter z drugimi aktivnostmi za boljšo mobilnost starejših in njihov lažji dostop do lastnih stanovanj in do mestne infrastrukture.

Tomaž Kšela

POROČILO DELOVNE SKUPINE ZA DOLGOTRAJNO OSKRBO

Člani delovne skupine za dolgotrajno oskrbo: Goran Frangež, Marinka Zorec, Jelka Kolmanič, Lilijana Zorko, Lidija Breznik.

Zunanji člani delovne skupine za dolgotrajno oskrbo: Marjana Bravc, Barbara Žgajner.

STANOVANJSKA POLITIKA ZA STAREJŠE

Na področju stanovanjske politike za starejše smo predstavili izsledke Analize domačih in tujih praks skupnih prostorov ter priporočila za njihovo udejanjanje Zavodu za urbanizem Maribor. O neurejenosti področja oskrbovanih stanovanj smo opozorili tudi predstavnike Ministrstva za solidarno prihodnost. Ministrstvo za solidarno prihodnost v tej fazi v reševanje ni vključilo problematike oskrbovanih stanovanj, kar pomeni, da bo to področje potrebno urejati v prihodnje.

MEDSOSEDSKA POMOČ

Na področju organizacije neformalnih oblik pomoči za starejše se izvaja več različnih aktivnosti. Te aktivnosti potekajo v okviru strokovne skupine za psihosocialno podporo uporabnikom dolgotrajne oskrbe, ki deluje pod okriljem Socialne zbornice Slovenije. Prav tako sodelujemo z Univerzo Alma Mater Europaea pri iskanju možnosti sofinanciranja.

Za implementacijo te oblike pomoči smo pripravili več predlogov za dopolnitev strategije razvoja mestnih četrti in krajevnih skupnosti v Mariboru.

DOSTOP DO ZDRAVSTVENIH IN SOCIALNOVARSTVENIH STORITEV

V pripravi je predlog programa za povezovanje vseh institucij in izvajalcev, ki delujejo na področju zdravstvenih, socialnovarstvenih storitev ter dolgotrajne oskrbe. Cilj programa je vzpostaviti učinkovito sodelovanje med vsemi deležniki, ki skrbijo za starejše v okviru lokalnih skupnosti. Tak pristop omogoča razvoj integrirane dolgotrajne oskrbe v Mestni občini Maribor. Vsebinsko obravnava tudi skupina za psihosocialno podporo uporabnikom dolgotrajne oskrbe, ki deluje pod okriljem Socialne zbornice Slovenije.

USPEŠNO IZVEDENA AKTIVNOST ZA AVTOMATSKO PREVEDBO DNEVNEGA VARSTVA V DOLGOTRAJN OSKRBO

Na mojo pobudo smo, s pomočjo mariborskih poslancev v državnem zboru in mariborskega državnega svetnika, uspeli vključiti v interventni zakon za dolgotrajno oskrbo avtomatsko prevedbo za uporabnike dnevnega varstva. Brez tega bi v avtomatsko prevedbo ne bi bili vključeni uporabniki dnevnega varstva, kar bi pomenilo, da bi bili s 1. 12. 2025 ti uporabniki prikrajšani za pravice do dnevne dolgotrajne oskrbe, ker ne bi mogli pravočasno pridobiti odločbe o dolgotrajni oskrbi. S tem smo naredili velik doprinos vsem uporabnikom dnevnega varstva v Sloveniji.

ORGANIZACIJA SREČANJA SVETA ZA STAREJŠE S PREDSTAVNIKI DRUGIH ORGANIZACIJ

Organizirali smo sestanek članov Sveta za starejše s predstavniki Skupnosti socialnih zavodov, Doma pod gorco, Zdravstvenega doma, Centra za pomoč na domu, Centra za socialno delo Maribor ter Ministrstva za solidarno prihodnost, pri čemer je slednje svojo udeležbo odpovedalo na dan seje. Na seji so izvajalci članom Sveta za starejše predstavili trenutno stanje prehoda v sistem dolgotrajne oskrbe.

Zapisal: Goran Frangež

DOLGOTRAJNA OKSRBA NA DOMU

V okviru začetne faze oblikovanja delovne skupine sem izpostavila pomembno vsebinsko vrzel pri vzpostavljanju DO na domu, in sicer področje podpornih storitev za starejše, ki še lahko živijo doma, so gibljivi, vendar funkcionalno oslabljeni in nezmožni opravljati zahtevnejša gospodinjstva opravila.

Na terenu v okviru programa Starejši za starejše, se redno srečujem s starostniki, ki sicer še hodijo in ne potrebujejo stalne zdravstvene ali osebne nege, vendar zaradi starostne nemoči, zmanjšane moči in tveganja padcev ne zmorejo opravljati osnovnih opravil, kot so pranje in sušenje perila ter osnovno vzdrževanje higiene bivalnega prostora. Prav ta manjkajoča podpora predstavlja odločilni dejavnik, zaradi katerega se kakovost bivanja doma bistveno poslabša ali pa pride do prezgodnje institucionalizacije.

V razpravi in programu delovne skupine DO je bila kot možna rešitev medsosedska pomoč, vendar je treba poudariti, da ta v praksi ne predstavlja izvedljive in trajnostne systemske rešitve. Prostovoljcev na tem področju že sedaj primanjkuje oz. v mestu Maribor ji sploh ni mogoče pridobiti, poleg tega pa ni takšna pomoč enakomerno dostopna vsem starejšim, zlasti tistim, ki so socialno izolirani. Prav tako večina starejših oseb ne more finančno kriti teh storitev na trgu, kar dodatno pogloblja neenakosti.

Zato menim, da je nujno, da se v okviru vzpostavljanja DO na domu že v tej fazi jasno opredeli obseg podpornih storitev, ki omogočajo varno in dostojno bivanje doma, in da se to področje ne prepušča prostovoljnim ali tržnim rešitvam. V nasprotnem primeru obstaja tveganje, da DO na domu ne bo v celoti dosegla osnovnega cilja-omogočiti starejšim čim daljše samostojno življenje v domačem okolju.

Sicer še nisem videla osebni načrt za DO na domu, ker se začne izvajati leta 2026. Vendar zaradi bojazni, da bo izvajalec DO zožil iz kompleksne socialno-zdravstvene storitve na* nego telesa,*kar je v nasprotju z namenom DO. DO ni podaljšek patronažne službe, ni zgolj osebna in zdravstvena nega ampak je integrirana storitev, ki vključuje tudi podporna vsakodnevna opravila, kadar so ta ključna za varno bivanje doma.

Zapisala: Marinka Zorec

MESTNA OBČINA MARIBOR
Svet za starejše

Priloga 6

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: <http://www.maribor.si>
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka: 0110-1/2025-26
Datum: 6.10.2025

Poročilo o proslavi in predavanju ob mednarodnem dnevu starejših 2025

Organizacija združenih narodov je leta 1990 razglasila 1. oktober za mednarodni dan starejših. Na ta dan imamo priložnost izraziti spoštovanje starejšim ter priznati njihov pomemben prispevek k družbi. Letos je dan potekal pod sloganom: »Starejši kot gonilna sila lokalnih in globalnih ukrepov: naše ambicije, naše dobro počutje in naše pravice.«

Svet za starejše Mestne občine Maribor je v sodelovanju z društvom Toti DCA, nekaterimi društvi upokojencev, Domom pod gorco, MGC Danica in ob podpori Mestne občine Maribor pripravil svečano proslavo ob mednarodnem dnevu starejših. Dogodek je potekal 1. oktobra 2025 v Narodnem domu Maribor. Zbrane sta nagovorila predsednik Sveta za starejše dr. Zmago Turk in podžupan Mestne občine Maribor Srečko Vilar, ki se je prisotnim zahvalil za njihov prispevek, modrost, izkušnje in trud. Prireditev je povezoval Stane Kocutar.

Uvodoma je nastopil pevski zbor stanovalcev Doma pod gorco, ki je zapel dve narodni pesmi – *Gremo na Štajersko* in *Mornarček*. Po nagovoru predsednika Sveta za starejše je sledil skeč dramske skupine Doma pod gorco, ki sta ga izvedli Petra in Suzana ter s tem prikazali pravo komedijo nasprotij.

Na svečani prireditvi smo se zahvalili Metki Roksandič, ki je Svet za starejše Mestne občine Maribor vodila v prvem mandatu. Pod njenim vodstvom so članice in člani orali ledino ter prispevali k temu, da težave in predlogi starejših niso bili preslišani. Prejela je zahvalo Mestne občine Maribor za štiriletno uspešno vodenje sveta in za vse opravljeno delo v dobro starejših.

Po podelitvi zahvale je sledil nastop ženskega pevskega zbora Društva upokojencev Malečnik in KD France Marolt Malečnik pod taktirko Alenke Tulimirovič, ki so zapeli pesmi *Roža na vrtu* in *Jutro*. Za prijetno presenečenje je poskrbel Tone Partljič, ki je s svojim značilnim humorjem predstavil dve zgodbi. Nato je mešani pevski zbor Društva upokojencev Ruše pod vodstvom Cvetke Hartman zapel pesmi *Slovenska dežela* in *N mau čriez jizaro*. Sledil je plesni nastop skupine Line Dance Migeci iz društva Toti DCA Maribor, kulturni program pa je zaključila dramska skupina Medgeneracijskega centra Danica iz Dupleka s skečema *Nepridiprav* in *Letovanje*.

Po kulturnem programu je sledilo prijetno druženje ob prigrizku.

Iskrena hvala vsem, ki ste proslavo pripravili, jo uspešno izvedli ter nudili pomoč in podporo.

Ob mednarodnem dnevu starejših je Zrela univerza Filozofske fakultete Univerze v Mariboru v sodelovanju s Svetom za starejše Maribor pripravila tudi predavanje z naslovom »Naši domači tujci: mariborski župani od 1850 do 1981«, ki je potekalo na Filozofski fakulteti. Izvedla

sta ga izr. prof. dr. Aleš Maver in doc. dr. Martin Bele, ki sta osvetlila življenjske zgodbe sedmih mariborskih županov in njihov vpliv na razvoj ter podobo mesta, kot ga poznamo danes.

Zahvaljujemo se vsem, ki so sodelovali in pomagali, da je bilo predavanje ob mednarodnem dnevu starejših v Mariboru uspešno izvedeno.

Pripravila:
Mojca Krenčnik, l.r.

dr. Zmago Turk l.r.
predsednik

MESTNA OBČINA MARIBOR
Svet za starejše

Priloga 7

Ulica heroja Staneta 1, SI-2000 Maribor
T: +386.2.2201 000, E: mestna.obcina@maribor.si
S: <http://www.maribor.si>
Davčna številka: SI12709590, Matična številka: 5883369

Številka: 0110-1/2025-9

Datum: 07.05.2025

Poročilo o posvetu z razpravo Dolgotrajna oskrba na domu, ki je bil 6.5.2025 v Vetrinjskem dvoru v Mariboru

Posvet sta organizirala Svet za starejše MOM in SUS – območna enota za Podravje in Koroško. Lista prisotnosti je priloga zapisnika.

Moderator Kristijan Šmid je po pozdravu pojasnil namen posveta. To je razprava in osvetlitev zakonodajnega okvirja, kaj že deluje in kako lahko vsi deležniki doprinesemo, da bo sistem zaživel.

V imenu Sveta za starejše je navzoče pozdravila podpredsednica Lučka Lorber, v imenu MOM Lilijana Zorko, v imenu SUS pa predsednica Francka Četković.

Vsebinsko so dolgotrajno oskrbo na domu osvetlile Francka Četković, SUS, Lilijana Zorko, MOM, Sektor za socialno, zdravstveno varstvo, Petra Perko, CSD, Nina Pleteršek, Center za pomoč na domu in Danica Sirk, predstojnica patronažnega varstva v ZD Maribor.

Francka Četković je dejala, da imamo končno ta zakon, za katerega si moramo vsi deležniki prizadevat, da zaživi. Zakon je potreben še sprememb (npr., da lahko DO na domu izvajajo tudi upokojeni svojci. Primanjkuje tudi kadrov, tudi plačna reforma ni bila ustrezna za ta segment kadra.) Upravičenci bodo glede na potrebe uvrščeni v 5 kategorij, pri čemer je 5. kategorija najvišja, število ur DO pa bo 110/mesec, pri 1. kategoriji pa 20. To sicer ni veliko in bo marsikomu premalo, zato bo še vedno potreboval pomoč na domu, ki pa bo plačljiva kot do sedaj (nekatero občine jo delno sofinancirajo), po zakonu pa jo morajo izvajati vse občine. Marsikdo bi potreboval tudi prilagoditev stanovanja, predvsem v blokih brez dvigal itd. Zato se Svet za starejše in SUS zavzemata za rešitve teh težav.

Lilijana Zorko, vodja Sektorja za zdravstveno, socialno varstvo na MOM, je povedala, kako se MOM spopada z izzivi in težavami izvajanja DO na domu. Ministrstvo za solidarno prihodnost daje napotke (naloge, vstopne točke) ter pravice in vsebinske možnosti pomoči na domu, ki se izvaja po Zakonu o socialnem varstvu. Zakon vzpostavlja kriterije, primerljive pravice, financiranje, razširja nabor poklicev, primernih za izvajanje DO. DO in pomoč na domu bosta lahko potekali istočasno. Od 1.12.2025 pa bodo tudi v DSO deležni prehoda. 80% bi prešli na sistem DO, ostali pa po starem. Strošek občin za sofinanciranje institucionalnega varstva se bo zmanjšal. Strošek bivanja in prehrane v DSO ni predmet DO.

Občina bo zagotavljala mrežo izvajalcev DO. Prej mora biti narejen nacionalni program in postavitve mreže oskrbovalcev. To bo urejeno predvidoma v 1 letu. Tako imamo za podlago le analizo o potrebah DO – v MOM približno 1000 oseb, ki bi podale vlogo. Občine bodo to različno urejale: lahko s koncesijo, ustanovitev zavodov ali po pogodbi. Glede financiranja, po 48. členu ZDO se bo financirala iz prispevkov občanov in delodajalcev in iz državnega proračuna in doplačil uporabnikov, tako občina dodatnih stroškov ne bo imela, razen upravnih

stroškov. Glede doplačil stroškov bivanja in upravnih stroškov menimo, da se bodo stroški bivanja nekoliko zmanjšali, kar bo kompenziralo nove upravne stroške. Tako smo v MOM pripravljeni, da pričnemo z izvajanjem DO na domu. Imamo dobre izvajalce in ostale deležnika. Vse nastale težave pa bomo reševali postopoma.

Petra Perko, svetovalka za DO pri CSD, je predstavila naloge CSD na področju DO. Pravica oskrbovalca družinskega člana že poteka od 1.1.2025, DO na domu pa bo stekla 1.7.2025. Vloge se bodo lahko oddale od 1.6.2025 dalje.

Na OC CSD je 16 vstopnih točk, v Mariboru je ta na Zagrebški c. 72. Naloge vstopnih točk so trenutno informiranje in svetovanje glede pogojev, postopka, kmalu pa bo tudi vzpostavitev stika z uporabniki in svojci, vodenje postopka in odločanje, priprava načrta storitev, izdaja odločb in sklepov, zagotavljanje podpore uporabnikom in svojcem, sodelovanje s koordinatorji DO, reševanje pritožb.

Postopek se prične s podajo vloge, ki se jo pregleda in opravi pregled upravičenosti, pri čemer se uporabi ocenjevalna lestvica. Ta temelji na oceni samostojnosti za samooskrbo v daljšem časovnem obdobju, kar se ugotovi na podlagi razgovora z uporabnikom.

Upravičenca se razvrsti v kategorijo od 1 – 5 in z njim pripravi načrt storitev glede na potrebe in želje. Pri tem se ocenjujejo zmožnosti gibanja, kognitivne sposobnosti, vedenje in duševno zdravje, potek vsakdana (ali so socialni stiki...), aktivnosti izven doma, gospodinjska opravila. Osredotočili se bodo na opravila, ki jih uporabnik še lahko izvaja.

Kategorije upravičenosti so od lažjih do najtežjih omejitev, tako je za 1. kategorijo predvidenih 20 ur DO/mesec, za 2. kategorijo 40, za 3. kategorijo 60, za 4. kategorijo 80 in za 5. kategorijo 110 ur/mesec.

Vsaki 5 let bo ponovna ocena upravičenosti. Ves čas pa se bo spremljalo, če so nastopile kakšne spremembe, ki bi spremenile kategorijo.

Nina Pleteršek, Center za pomoč na domu, je povedala, da se na CPND na DO na domu pripravljajo že nekaj časa. Prejeli so usmeritve od MSP. Kako pa bo DO na domu dejansko potekala v praksi, pa je še neznanka. Vsekakor bodo sodelovali z drugimi izvajalci, tudi z ZD Maribor. Meni, da se je okrepiło sodelovanje med izvajalci različnih socialnih storitev. Skrbi jo zlasti to, da nihče ne ukrepa v smeri povečanja razpoložljivosti ustreznega kadra. Sicer pa ne pričakujejo prevelike množice odločb o DO takoj na začetku. V začetku se predvideva 1 koordinator za DO na domu, ki bo sodeloval z različnimi deležniki in bo upravljal upravičence, informiral, pripravljaj načrte izvedbe, kasneje pa bodo po potrebi prestrukturirali kader, ki deluje na pomoči na domu.

Danica Sirk, patronažno varstvo ZD Maribor, je povedala, da so potencialni izvajalci DO na domu, a to še niso. Povedala je, da so že v 80-ih letih izvajali celovite storitve, kar bi se danes imenovalo dolgotrajna oskrba na domu. Imeli so namreč time, v katerih so bili razni strokovnjaki, od negovalcev, fizioterapevtov, kuharjev, socialnih delavcev...). Ker so v politiki ocenili, da ne gre za zdravstvene storitve, so to ukinili. Sedaj lahko opravljajo samo storitve zdravstvene nege. Od leta 2019 do 2022 je potekal tudi pilotni projekt dolgotrajne oskrbe, ki je prinesel dobre rezultate, a se žal ni podaljšal. Ker na terenu zaznavajo veliko potrebo po DO na domu, so tudi oni podali vlogo na MOM za soglasje k izvajanju DO na domu. Pomembno se ji zdi, da zagotavljajo oskrbo vse dni, na vseh lokacijah, tudi tistih oddaljenih in brez povezav. Poudarila je, da bo pri vseh neko premostitveno obdobje od podaje vloge do pričetka izvajanja DO na domu, in odgovor na to vprašanje zanima mnoge upravičence.

Vprašanja in odgovori, razprava

1. Zdenka Koser, DU Hoče vprašanje za go. Pleteršek: Ali ste pomislili, da bi z občino Hoče-Slivnica stopili v stik in da že zdaj iščete izvajalca na terenu? V kolikor ne, potem njihov odnos ne velja kaj dosti.

Odgovor:

Kar se stika z občani tiče, ima CPND veliko stikov, potekajo posveti, dogovarjanja. Vse usmeritve, ki jih občine prejmejo, so nam jih posredovali. Kontaktirali bodo izvajalke pomoči na domu in bodo prestrukturirali kader, odvisno od tega, kolikšna bo potreba po izvajanju DO na domu mnenja so namreč, da se po pomoč na domu še vedno ohranila v precejšnji meri, saj ob vstopu v sistem DO na domu, nisi več upravičen do dodatka za pomoč in postrežbo. Zagotovo pa se bo še uvedla kakšna sprememba, ki jo bo pokazala praksa.

2. Darjo Bračko, DU Slivnica, je zanimalo, kako bo potekala e-oskrba, katere sofinanciranje se s 1.7.2025 zaključuje. Kaj narediti, da bodo imeli še naprej brezplačno.

Odgovor:

Starejši od 80 let bodo še naprej lahko podali vlogo patronažni sestri na terenu, mlajši pa ne. Lilijana Zorko je povedala, da bodo v MOM izvedli razpis za sofinanciranje e-oskrbe in predlagala, da se tisti, ki so že v sistemu e-oskrbe, prijavijo na razpis, ki bo v kratkem objavljen. Če kasneje ugotovijo, da v sistemu DO na domu to bolje rešijo, še vedno lahko odstopijo od pogodbe.

3. Ali bodo tudi upokojenci s pokojnino iz tujine plačevali 1 % od pokojnine?

Odgovor je bil, da če je oseba prebivalec RS in je v sistemu zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji, bo moral prispevati ta 1 %.

4. Miran Šprah, MD slepih in slabovidnih MB, je vesel tega posveta in je mnenja, da je odprtih veliko stvari. Sam je popolnoma slep. Ko je za pomoč po Zakonu o osebni asistenci izpadel zaradi starosti, so mu dejali, da bo to rešil Zakon o dolgotrajni oskrbi. K sreči mu je do sedaj pomagala žena, le v času njene bolezni ni mogla, takrat so mu priskočili na pomoč v Centru za pomoč na domu. Zanima ga, kakšne možnosti ima po ZDO.

Odgovor je podala Petra Perko, CSD. Povedala je, da ZDO ne govori posebej o slepih ali invalidih, se pa upravičenost izkaže pri ocenjevanju. Zato lahko odda vlogo na CSD, to bo možno po 1.6.2025, svojci lahko pridejo na CSD in bodo prejeli vlogo, ki jo bodo izpolnjeno oddali na vstopni točki in tako postopek steče. Trenutno vlog še ni na voljo.

5. Moniko Skledar iz občine Rače-Fram je zanimalo, kako je s sofinanciranjem občine, iz MSP so namreč prejeli pojasnila, da mora občina za prehodno obdobje zagotoviti sofinanciranje.

Odgovor je podala Lilijana Zorko, MOM. Dejala je, da zaenkrat v ZDO ni določila, da bo občina plačevala kakršnokoli opravljanje storitev DO na domu. Občine imamo samo upravne stroške.

6. Metko Roksandić je zanimalo, v katero kategorijo bi uvrstili osebo, ki je nepokretna in ni upravičena do storitev po Zakonu o osebni asistenci.

Odgovor je podala Petra Perko, CSD. Dejala je, da je to individualno in odvisno od osebe. Razgovor z upravičencem traja 1 uro, in takrat se preveri možnosti samooskrbe, katerih aktivnosti je še sposoben sam (npr. ali se lahko sam hrani in podobno), ali lahko uporablja voziček in pri čem potrebuje pomoč.

Še vprašanje glede denarnega prejema, če nima zagotovljene storitve DO.

Odgovor Petre Perko je bil, da se predvideva, da bodo zaenkrat šli po stopničkah. Francka Četković je dodala, da za čas od podaje vloge do izvajanja DO lahko prejemam denarni prejemek. Ga Pleteršek pa je dodala, da bo v premostitvenem času še vedno na voljo pomoč na domu.

Drago Perger iz Doma Danice Vogrinec je podal mnenje, da bo večina upravičencev uvrščena v nižje kategorije. Predvsem bodo spregledani dolgotrajno bolni in ljudje s težavami v duševnem zdravju. Zato je mnenja, da bi moral biti denarni prejemek vzporedna pravica. S tem pa bi se povečalo tudi prejetje DO na črno. Povedal je, da se kategorizacija v DSO-jih zelo hitro spreminja. Boji se, da se oseb ne bo dovolj spremljalo, da bi lahko ažurno spreminjali kategorije, kot bi bilo potrebno. Temu je pritrdila tudi Petra Perko, saj so pri izobraževanju za svetovalce DO ugotovili, da se ob upoštevanju ocenjevalne lestvice veliko oseb ne uvrsti med upravičence, kljub prvemu vtisu, ki kaže na potrebo po oskrbi.

7. Goran Frangež, Dom pod Gorco, je vprašal go. Četković, ali bodo stanovalci v oskrbovanih stanovanjih tudi upravičeni do dolgotrajne oskrbe, gospo Perko pa je vprašal, kako bo urejeno z vlogami za DO v institucionalnem varstvu v DSO-jih. Odgovor ge. Četković je bil, da oskrbovana stanovanja niso zajeta v tem zakonu in je mnenja, da bo to potrebno še urediti. V to ne štejejo varovana stanovanja, ki so samo stanovanja pod določenimi pogoji. Ga. Perko pa je povedala, da glede DO v institucionalnem varstvu še nimajo navodil ali usmeritev. Ga. Četković je še dodala, da je v začetku predvideno neko prehodno obdobje, ko se bodo uporabniki sami odločili, ali bodo prešli na DO v instituciji. Opozorila je še, da se govori, da stroški bivanja in hrane ne bodo višji od zajamčene pokojnine. Ni resno, da se to govori, saj se mora cena izračunati na podlagi izračuna stroškov.
8. Barbara Bradač, Večer, je prosila go. Perko, da pojasni, kaj je imela v mislih, ko je dejala, da je manj kot 50% ocenjevanih bilo upravičeno do DO. In kako oddajo vlogo? Ga. Perko je razložila, da so v sklopu izobraževanja za svetovalce za DO opravljali ocenjevanja 20 oseb. Po prvem vtisu bi bili vsi upravičeni do DO, po končanem ocenjevanju z ocenjevalno lestvico in pogovorom, pa je bilo upravičenih le polovica. Za oddajo vloge se pridejo svojci na CSD informirat in prejmejo obrazec za vlogo, ki ga nato izpolnjenega prinesejo na CSD.

Sledilo je vprašanje, v kolikšni meri se je Center za pomoč na domu kadrovsko okrepil. Prejeli so pojasnilo, da bo to odvisno od tega, koliko oseb bo prešlo na DO na domu. Vsekakor bodo glede na potrebe kadre prerazporedili.

Oskrbovanka iz Doma Danice Vogrinec je podala mnenje, da smo vsi pristali na neko prehodno obdobje, kar se ji ne zdi prav. Meni, da z DO ne bodo pridobili ničesar, ker DO ni razširjena pomoč na domu. Čudi jih tudi tako majhen odstotek upravičencev do DO (50%). Ga. Zorko je k temu dodala, da analiza Inštituta ugotavlja še manjši odstotek.

Posvet z razpravo se je zaključil ob individualni izmenjavi mnenj in pozitivnih pričakovanjih.

Zapisala:
Ana Mandl